

Proiectul „Îmbunătățirea accesului și a calității serviciilor pentru cetățeni – o administrație publică transparentă și responsabilă”.

**Analiza situației existente la nivelul comunelor și
municipiilor în ceea ce privește cunoașterea și punerea în
aplicare a normelor legale, precum și identificarea nevoilor
de instruire și asistență ale acestora privind
transparența procesului decizional, etica organizațională,
incompatibilitățile și conflictul de interese**

Promotor proiect: Asociația Comunelor din România

Partener 1: Asociația Autorităților Locale și Regionale din
Norvegia

Partener 2: Asociația Municipiilor din România

Lucrând împreună pentru o Europă verde, competitivă și incluzivă!

Proiectul beneficiază de un grant în valoare de 3.277.000 € oferit de Norvegia prin Granturile Norvegiene, în cadrul Programului Dezvoltare locală.

Proiectul „Îmbunătățirea accesului și a calității serviciilor pentru cetățeni – o administrație publică transparentă și responsabilă”.

1. Contextul de elaborare

Prezenta analiză a fost realizată în cadrul proiectului „Îmbunătățirea accesului și calității serviciilor pentru cetățeni – o administrație publică transparentă și responsabilă”, cod PNP002, implementat de Asociația Comunelor din România (ACoR), în parteneriat cu Asociația Autorităților Locale și Regionale din Norvegia (KS) și Asociația Municipiilor din România (AMR).

Proiectul este finanțat prin Granturile Norvegiene 2014-2021, Programul „Dezvoltare locală, reducerea sărăciei și creșterea incluziunii romilor”, Axa prioritară 16: „Bună guvernare, instituții responsabile, transparentă”.

Proiectul se derulează pe o perioadă de 36 de luni, respectiv **01 octombrie 2019 – 30 septembrie 2022** și are o valoare totală de 3.227.000 euro.

Obiectivul general al proiectului este consolidarea capacității administrației publice locale din România, prin creșterea responsabilității și transparenței, a gradului de conștientizare cu privire la situațiile de incompatibilitate, transparență decizională, etică profesională și conflict de interese prin activități de informare, instruire și consultanță oferite autorităților publice locale.

Unul dintre obiectivele specifice ale proiectului îl reprezintă creșterea gradului de conștientizare a reprezentanților autorităților administrației publice locale cu privire la integritate, transparență, conflict de interese și incompatibilități, prin crearea unui centru de informare e-TIC, capabil să furnizeze informații actualizate și care să poată să fie un sistem de avertizare și instrument de consultare pentru cât mai mulți membri ACoR și AMR.

În vederea atingerii acestui obiectiv specific, în cadrul proiectului se va realiza o **analiză a situației existente la nivel local** pentru identificarea situației actuale referitoare la cunoașterea și punerea în aplicare de către aleșii locali și funcționarii publici din cadrul autorităților administrației publice locale de la nivelul comunelor și municipiilor a reglementărilor privind transparența procesului decizional, etica organizațională, incompatibilitățile și conflictul de interese. Ulterior, acest demers va constitui punctul de plecare pentru elaborarea materialelor necesare pentru sesiunile de formare, dar și pentru ghidurile, broșurile și rapoartele ce vor fi elaborate pe parcursul implementării proiectului.

În acest sens, în vederea obținerii unor informații utile pentru analiza care va reprezenta baza elaborării materialelor de curs și ale ghidurilor, ale broșurilor și ale altor rapoarte care se vor elabora în cadrul proiectului, **a fost elaborat și aplicat un chestionar (Anexa nr. 1) adresat reprezentanților autorităților administrației publice locale de la nivelul comunelor și municipiilor, atât funcționari publici sau personal contractual, cât și aleși locali – primari sau consilieri locali, ale căror obiective sunt:**

Promotor proiect: Asociația Comunelor din România

Partener 1: Asociația Autorităților Locale și Regionale din Norvegia

Partener 2: Asociația Municipiilor din România

Lucrând împreună pentru o Europă verde, competitivă și incluzivă!

Proiectul beneficiază de un grant în valoare de 3.277.000 € oferit de Norvegia prin Granturile Norvegiene, în cadrul Programului Dezvoltare locală.

Proiectul „Îmbunătățirea accesului și a calității serviciilor pentru cetățeni – o administrație publică transparentă și responsabilă”.

- *identificarea nivelului de cunoaștere a reglementărilor în ceea ce privește legislația incidentă din administrația publică cu privire la transparența procesului decizional, etica organizațională, conflictul de interese și incompatibilitățile;*
- *obținerea unei imagini de ansamblu cu privire la aplicarea prevederilor legale de către autoritățile administrației publice locale de la nivelul comunelor și municipiilor în ceea ce privește transparența procesului decizional, etica organizațională, conflictul de interese și incompatibilitățile;*
- *determinarea nevoilor de formare și de informare a reprezentanților autorităților administrației publice locale în cele patru domenii amintite mai sus.*

În vederea **colectării datelor necesare de la autoritățile administrației publice locale** și accesării facile atât de către reprezentanții comunelor, cât și de către cei ai municipiilor, chestionarul a fost încărcat și completat în format online, utilizând platforma Google. Informarea reprezentanților autorităților administrației publice locale cu privire la existența chestionarului s-a realizat prin transmiterea unui mesaj prin intermediul poștei electronice, adresat tuturor comunelor și municipiilor membre ale Asociației Comunelor din România și ale Asociației Municipiilor din România.

Astfel, **categoriile de respondenți** vizate de această cercetare au fost 2.466 de comune, atât comune membre ale Asociației Comunelor din România, cât și comune care nu au aderat, până în prezent, la ACoR și toate cele 103 municipii, inclusiv cele șase sectoare ale municipiului București, membre ale Asociației Municipiilor din România.

Procesul de colectare a datelor necesare pentru identificarea situației existente la nivel local s-a desfășurat în **perioada 10 februarie 2020 – 31 martie 2020**, cu precizarea că o serie de chestionare au fost aplicate, în format fizic, reprezentanților comunelor din România, care au participat la cea de-a XXIII-a sesiune ordinară a Adunării generale a Asociației Comunelor din România, desfășurată în perioada 16-19 februarie 2020, la București.

Având în vedere faptul că această cercetare a presupus o colectare de date la nivel național, fiind vizate 2.466 comune membre ale ACoR și 103 municipii membre ale AMR, iar chestionarul a fost disponibil online, într-un format ușor accesibil, fiind asigurat suportul tehnic necesar completării pe toată perioada de colectare a datelor de către membrii echipei de implementare ACoR și AMR, rata de răspuns a fost influențată de gradul de interes al respondenților față de demersul inițiat, precum și de timpul necesar completării chestionarului (aproximativ 5-10 minute).a

Cercetarea și-a propus culegerea datelor de la un număr de 300 de unități administrativ-teritoriale (260 în cazul comunelor și 40 în cazul municipiilor), iar, în final, ca urmare a interesului ridicat de la nivel local, s-a reușit culegerea unui număr mai mare de răspunsuri, de la 731 de respondenți (668 în cazul comunelor și 63 în cazul municipiilor).

Promotor proiect: Asociația Comunelor din România

Partener 1: Asociația Autorităților Locale și Regionale din Norvegia

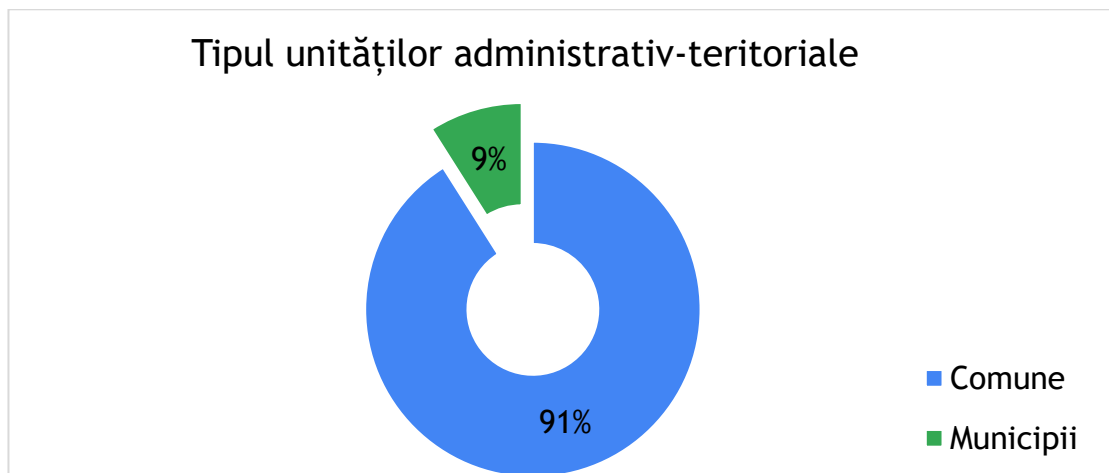

Partener 2: Asociația Municipiilor din România

Lucrând împreună pentru o Europă verde, competitivă și incluzivă!

Proiectul beneficiază de un grant în valoare de 3.277.000 € oferit de Norvegia prin Granturile Norvegiene, în cadrul Programului Dezvoltare locală.

Proiectul „Îmbunătățirea accesului și a calității serviciilor pentru cetățeni – o administrație publică transparentă și responsabilă”.

Graficul nr. 1: Tipul unităților administrativ-teritoriale

Rata de răspuns la finalul perioadei de colectare, pentru fiecare categorie de respondenți, se prezintă după cum urmează:

a. Comune

În cazul comunelor, s-a propus colectarea unui număr de **260 răspunsuri**, iar pentru asigurarea reprezentativității la nivel național, s-au propus următoarele criterii, situația detaliată regăsindu-se în *Anexa nr. 2* la prezenta Analiză:

✓ **Criterii geografice** – între 5 și 10 comune din fiecare dintre cele 41 județe.

Criteriul a fost respectat în cazul a 38 de județe, doar în cazul a trei județe fiind colectat un număr mai mic de răspunsuri decât cel prevăzut, respectiv: Covasna cu 2 răspunsuri, Dolj și Ilfov cu câte 3 răspunsuri.

✓ **Dimensiunea populației** – criteriu stabilit conform prevederilor art. 112 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2019 privind Codul administrativ, cu modificările și completările ulterioare.

Criteriul a fost respectat, fiind colectate răspunsuri de la unități administrativ-teritoriale clasificate în funcție de numărul de locuitori, în următoarele categorii:

Proiectul „Îmbunătățirea accesului și a calității serviciilor pentru cetățeni – o administrație publică transparentă și responsabilă”.

Număr locuitori	Comune în România	Procent din total comune în România	Număr comune care trebuie să răspundă pentru a asigura reprezentativitatea la nivel național	Număr comune care au răspuns
până la 1.500	374	13,07%	34	68
între 1.501 și 3.000	1.165	40,71%	106	246
între 3.001 și 5.000	846	29,56%	77	230
între 5.001 și 10.000	431	15,06%	39	109
între 10.001 și 20.000	43	1,50%	4	14
între 20.001 și 50.000	3	0,10%	1	1
TOTAL	2.862	100%	261	668

✓ **Tipul de relief** – comune aflate în zone de câmpie, zone de deal și de munte;

Criteriul a fost respectat, fiind colectate răspunsuri din toate județele țării, fiind astfel acoperite atât zonele de câmpie, cele de deal, cât și cele de munte.

✓ **Gradul de izolare față de principalele orașe** – comune aflate atât în imediata apropiere a orașelor (comune periurbane), cât și comune mai izolate.

Criteriul a fost respectat, fiind colectate răspunsuri de la un număr de 361 comune aflate în imediata apropiere a orașelor/municipiilor – ce reprezintă un procent de **54,04% din totalul respondenților** (252 comune aflate în imediata apropiere a orașelor și 154 comune aflate în imediate apropiere a municipiilor), cât și de la un număr de 307 comune izolate – ce reprezintă un procent de **45,96% din totalul respondenților**.

✓ **Genul respondenților** – 30% chestionare să fie completate de femei.

Criteriul a fost respectat, chestionarul fiind completat de un număr de **351 femei**, care reprezintă un procent de **53%** din totalul respondenților și un număr de **317 bărbați**, care reprezintă un procent de **47%** din totalul respondenților.

✓ **Nivelul de bunăstare** – un număr egal de comune sărace și comune bogate la nivelul fiecărui județ.

Proiectul „Îmbunătățirea accesului și a calității serviciilor pentru cetățeni – o administrație publică transparentă și responsabilă”.

Criteriul a fost respectat, fiind colectate răspunsuri de la un număr aproximativ egal de comune sărace și comune bogate la nivelul fiecărui județ. Astfel, în funcție de execuțiile bugetare la nivelul anului 2018, comunele au fost împărțite în 5 categorii (cvintile) în funcție de nivelul lor de bunăstare, unde 1 înseamnă foarte sărace, iar 5 înseamnă foarte bogate. În urma colectării datelor, constatăm faptul că, la nivel național, au completat chestionarul un număr de: 134 comune foarte sărace (cvintila 1), 135 comune sărace (cvintila 2), 121 comune nici sărace, nici bogate (cvintila 3), 123 comune bogate (cvintila 4) și 151 comune foarte bogate (cvintila 5).

b. Municipii

În cazul municipiilor, s-a propus colectarea unui număr de **40 răspunsuri**, iar pentru asigurarea reprezentativității la nivel național, s-a propus colectarea unui număr de minimum 1 răspuns per județ. Cele 63 de răspunsuri colectate, provin de la municipii din toate județele țării, fiind reprezentate numai 40 de județe ale României (excepție face județul Ilfov, care nu are în componența sa nicio unitate administrativ-teritorială declarată municipiu) și un sector al municipiului București (Sectorul 3).

*Așa cum se poate observa din situația statistică expusă mai sus, răspunsurile primite acoperă toate județele României și toate tipurile de unități administrativ-teritoriale, clasificate în funcție de numărul locuitorilor, criteriile geografice, gradul de izolare sau nivelul de bunăstare al acestora, ceea ce oferă cercetării o **reprezentativitate la nivel național**, chestionarul fiind completat de către 731 unități administrativ-teritoriale, comune și municipii.*

Promotor proiect: Asociația Comunelor din România

Partener 1: Asociația Autorităților Locale și Regionale din Norvegia

Partener 2: Asociația Municipiilor din România

Lucrând împreună pentru o Europă verde, competitivă și incluzivă!

Proiectul beneficiază de un grant în valoare de 3.277.000 € oferit de Norvegia prin Granturile Norvegiene, în cadrul Programului Dezvoltare locală.

Proiectul „Îmbunătățirea accesului și a calității serviciilor pentru cetățeni – o administrație publică transparentă și responsabilă”.

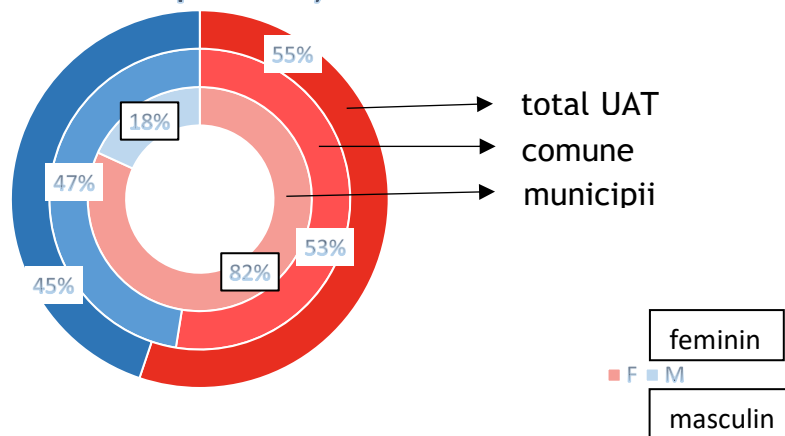
2. Rezultatele cercetării

Din totalul de 731 răspunsuri valide, remarcăm faptul că mai bine de jumătate din respondenți sunt de genul feminin.

Situația este identică la nivelul comunelor și al municipiilor: la nivelul comunelor, mai bine de jumătate din respondenți sunt de genul feminin, reprezentând un procent de 55%, în timp ce respondenții de genul masculin reprezintă un procent de 45%, iar în cazul municipiilor respondenții de genul feminin sunt în procent de 82%.

Procentul general al respondenților de genul feminin este de 55%, ceea ce arată faptul că a fost îndeplinit obiectivul prevăzut în cererea de finanțare a proiectului PNP002, respectiv ca un procent de 30% din rândul respondenților să fie reprezentat de femei.

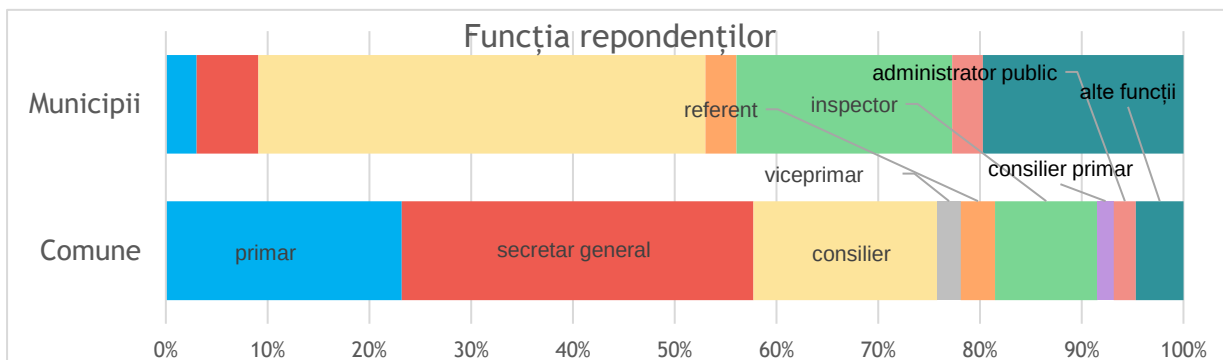
Genul respondenților

Graficul nr. 2: Genul respondenților

Dintre respondenții care au completat chestionarul, la nivelul comunelor, cei mai mulți ocupă funcția de secretar general al unității administrativ-teritoriale – 35%, urmați de aleșii locali, primari ai unităților administrativ-teritoriale – 23%, în timp ce restul respondenților ocupă alte funcții publice sau contractuale, precum: consilier, inspector, referent etc., iar la nivelul municipiilor, cei mai mulți ocupă funcții publice sau contractuale, precum: consilier, inspector, referent sau alte tipuri de funcții (94%), urmați de secretarul general al unității administrativ-teritoriale – 4%, aleșii locali, primari ai unităților administrativ-teritoriale – 2%.

Proiectul „Îmbunătățirea accesului și a calității serviciilor pentru cetățeni – o administrație publică transparentă și responsabilă”.

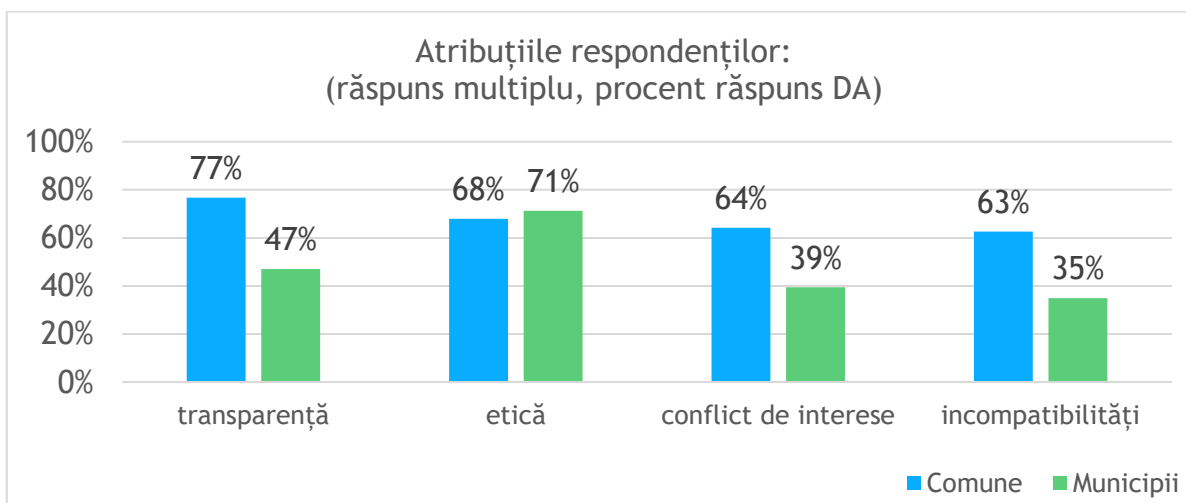

Graficul nr. 3: Funcția respondenților

Datele prezentate demonstrează o diferență majoră între comune și municipii: în cazul primelor, din cauza numărului redus al personalului, responsabilitățile revin cu predilecție secretarului general, dar și primarului (58% dintre răspunsuri provin de la aceste două categorii), situație ce nu apare în cazul municipiilor (doar 5% dintre respondenți sunt secretar general sau primar), în care atribuțiile sunt exercitate de diferite categorii de persoane ce ocupă funcții publice sau contractuale.

În urma analizei datelor colectate de la respondenții de la nivelul comunelor și municipiilor, constatăm faptul că mai bine de jumătate dintre cei care au completat chestionarul sunt persoane care dețin atribuții în unul sau mai multe dintre domeniile proiectului.

Din datele colectate rezultă astfel că, în cea mai mare parte, respondenții au oferit date valide la întrebările din chestionar, acesta fiind completat de persoane cu atribuții în domeniile vizate de cercetarea de față.

Graficul nr. 4: Atribuțiile respondenților în domeniile transparență, etică, conflict de interese și incompatibilități

Proiectul „Îmbunătățirea accesului și a calității serviciilor pentru cetățeni – o administrație publică transparentă și responsabilă”.

În continuare, vor fi prezentate aspecte cu privire la rezultatele cercetării, diferențiate pe cele două categorii de respondenți: comune, respectiv municipii.

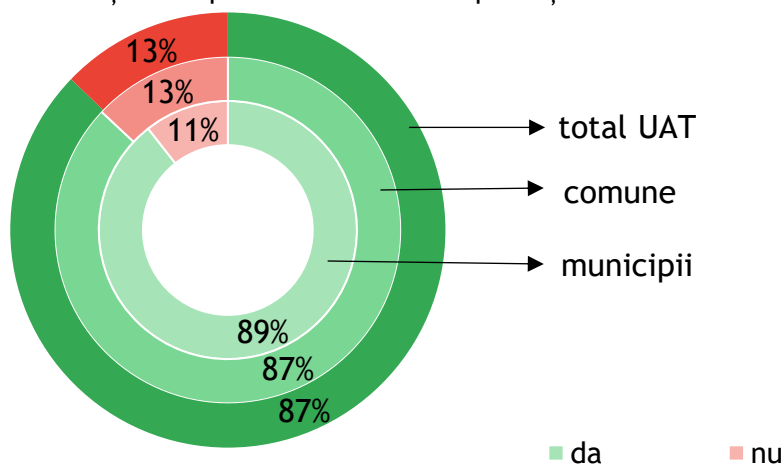
Potrivit prevederilor art. 7 alin. (7) din *Legea nr. 52/2003 privind transparența decizională în administrația publică*, autoritățile administrației publice desemnează un responsabil cu desfășurarea procedurilor de transparență decizională la nivelul autorității:

„Conducătorul autorității publice va desemna o persoană din cadrul instituției, responsabilă pentru relația cu societatea civilă, care să primească propunerile, sugestiile și opiniile persoanelor interesate cu privire la proiectul de act normativ propus.”

Printre atribuțiile persoanei responsabile cu desfășurarea procedurilor de transparență decizională se numără aspecte precum: primirea propunerilor, sugestiilor și opiniilor persoanelor interesate cu privire la proiectele de acte normative supuse procesului de transparență; difuzarea anunțului, invitarea persoanelor și organizarea ședințelor publice de dezbateră a proiectelor de acte normative.

Din această perspectivă, potrivit datelor colectate de la nivelul comunelor, constatăm faptul că 87% din comunele, respectiv 89% din municipiile incluse în această cercetare cunosc și respectă dispozițiile legale în domeniul transparenței procesului decizional, având desemnate persoane cu atribuții necesare desfășurării procesului decizional. Cu toate acestea, un procent semnificativ dintre comune nu au desemnat o persoană cu astfel de responsabilități, fie din lipsa personalului, cât mai ales din lipsa cunoașterii reglementărilor în domeniu, întrucât prevederile legale arată în mod clar faptul că norma privind desemnarea persoanei responsabile este una imperativă, nefiind însă impuse alte condiții privind numirea acesteia.

La nivelul comunei/municipiului dvs. sunt desemnați funcționari publici cu atribuții privind desfășurarea procedurilor de transparență decizională?

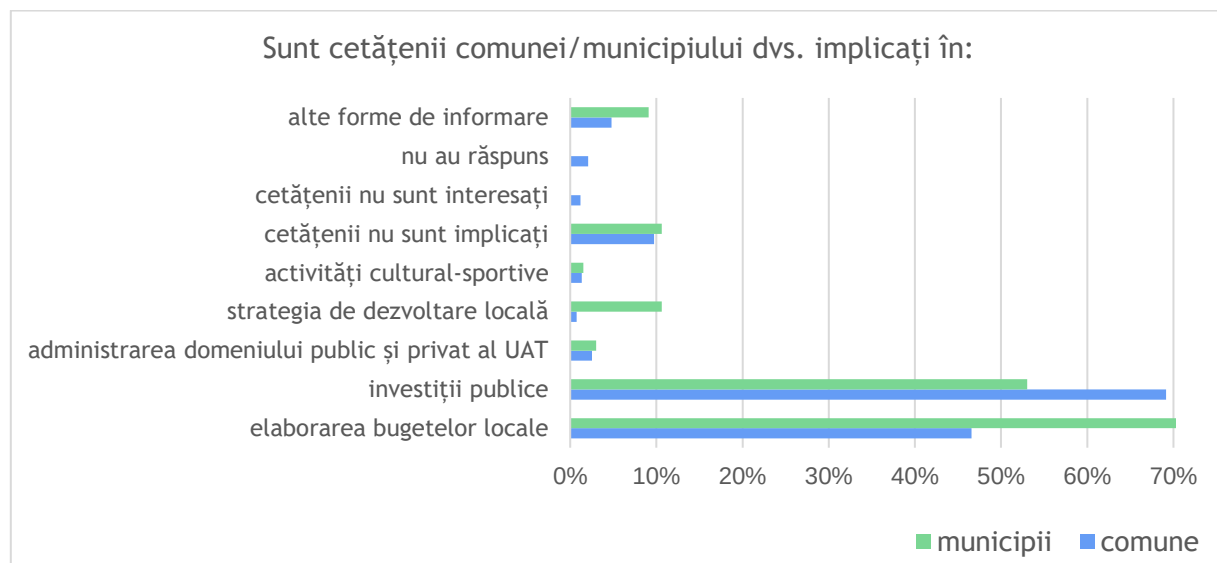
Graficul nr. 5: Desemnarea persoanelor responsabile cu desfășurarea procedurilor de transparență decizională

Proiectul „Îmbunătățirea accesului și a calității serviciilor pentru cetățeni – o administrație publică transparentă și responsabilă”.

Cu privire la implicarea cetățenilor de la nivelul comunelor în procesul decizional la nivel local, remarcăm faptul că membrii colectivității locale sunt implicați într-o foarte mare măsură în procesul de luare a deciziilor, peste 90% din comunele incluse în această cercetare consultându-și locuitorii în diverse domenii și numai în cazul a 7% din comune cetățenii nu sunt implicați procesul decizional. Un procent nesemnificativ (1%) din comunele care au răspuns acestui chestionar arată că au încercat implicarea cetățenilor în luarea deciziilor la nivel local, însă aceștia nu au prezentat interes pentru astfel de activități.

Printre subiectele asupra cărora cetățenii comunelor au fost implicați în procesul decizional, regăsim, în cea mai mare proporție, domeniul investițiilor publice locale – în cazul a 51% din comune și elaborarea bugetelor locale – în cazul a 35% din respondenți. Într-o măsură mai mică, cetățenii comunelor au fost consultați cu privire la: administrarea domeniului public și privat al unității administrativ-teritoriale (2%), activități cultural-sportive (1%) sau elaborarea strategiei de dezvoltare locală (1%). Alte aspecte (2%) asupra cărora s-a realizat consultarea cetățenilor vizează alte domenii, cum sunt: educație, sănătate, asistență socială, mediu, situații de urgență, ordine publică și transport public local.

La nivelul municipiilor, printre subiectele asupra cărora cetățenii au fost implicați în procesul decizional, regăsim, în cea mai mare proporție, domeniul elaborării bugetelor locale (71%), urmate de domeniul investițiilor publice locale (53%). Într-o măsură mai mică, cetățenii municipiilor au fost implicați cu privire la: elaborarea strategiei de dezvoltare locală (11%), administrarea domeniului public și privat al unității administrativ-teritoriale (3%), activități cultural-sportive (2%). Alte aspecte (9%) asupra cărora s-a realizat consultarea cetățenilor vizează alte domenii, cum sunt: educație, sănătate, asistență socială, mediu, situații de urgență, ordine publică și transport public local.

Graficul nr. 6: Implicarea cetățenilor în luarea deciziilor

Proiectul „Îmbunătățirea accesului și a calității serviciilor pentru cetățeni – o administrație publică transparentă și responsabilă”.

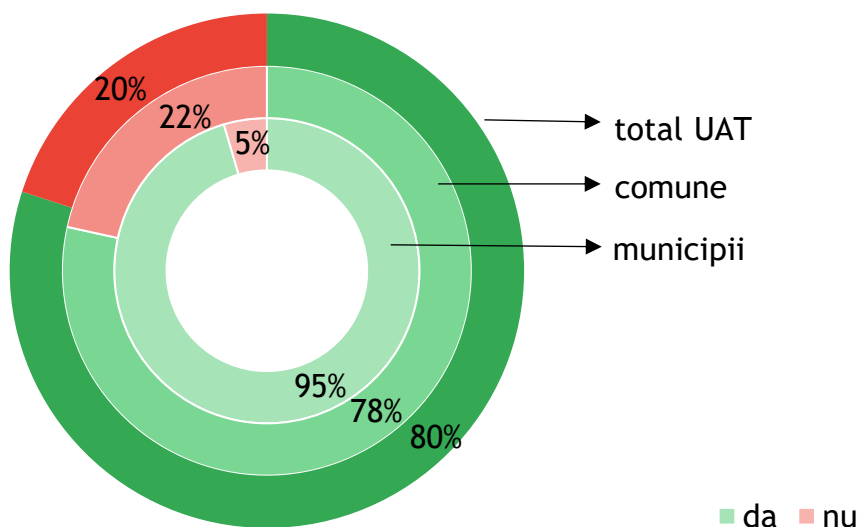
Tot în domeniul transparenței procesului decizional, regăsim și Întrebarea nr. 3 din chestionar, cu privire la publicarea pe site-ul unității administrativ-teritoriale sau afișare la sediul acesteia ori prin prezentare în ședință publică a Raportului anual privind transparența decizională pentru anul 2018.

Potrivit prevederilor legale în domeniu, art. 13 alin. (1) din *Legea nr. 52/2003 privind transparența decizională în administrația publică* instituie obligația ca autoritățile publice să întocmească și să facă public un raport anual privind transparența decizională, în timp ce alin. (2) al aceluiași articol arată modalitățile de publicare ale acestuia.

„Raportul anual privind transparența decizională va fi făcut public în site-ul propriu, prin afișare la sediul propriu într-un spațiu accesibil publicului sau prin prezentare în ședință publică.”

În acest context, potrivit datelor colectate, remarcăm faptul că 524 dintre comune și 60 dintre municipiile implicate în această cercetare au publicat Raportul anual privind transparența decizională aferent anului 2018, în timp ce un număr de 144 comune și 3 municipii nu au publicat Raportul ante-menționat. Datele ne arată că 1 din 5 comune nu pune în practică această prevedere (fie din necunoaștere, fie din lipsa capacității administrative, procentul fiind similar cu cel de la *Graficul nr. 8*, unde nu au desemnat o persoană cu responsabilități în acest domeniu).

Raportul anual privind transparența decizională pentru anul 2018 a fost făcut public (prin publicare pe site-ul UAT prin afișare la sediul UAT sau prin prezentare în ședință publică)?

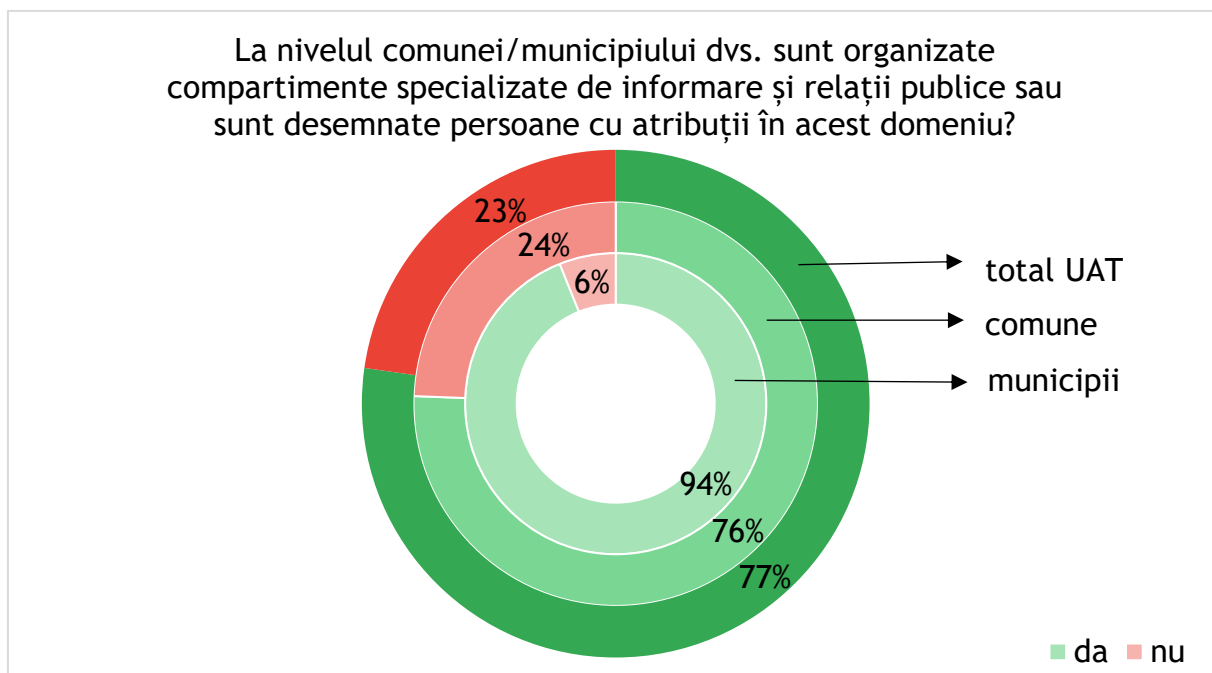
Graficul nr. 7: Publicarea Raportului anual privind transparența decizională

Proiectul „Îmbunătățirea accesului și a calității serviciilor pentru cetățeni – o administrație publică transparentă și responsabilă”.

Conform dispozițiilor legale din *Legea nr. 544/2001 privind liberul acces la informațiile de interes public, cu modificările și completările ulterioare*, la art. 4 alin. (1) se prevede că:

„Pentru asigurarea accesului oricărei persoane la informațiile de interes public autoritățile și instituțiile publice au obligația de a organiza compartimente specializate de informare și relații publice sau de a desemna persoane cu atribuții în acest domeniu.”

Cu toate acestea, din rezultatele cercetării rezultă faptul că numai un procent de 76% dintre comunele respondente au organizat aceste compartimente sau au desemnat persoane cu astfel de responsabilități, iar un număr semnificativ de 144 comune, reprezentând 24% dintre acestea, nu respectă prevederile legale dispuse la art. 4 alin. (1) din *Legea nr. 544/2001*. La nivelul municipiilor, un procent de 94% dintre municipiile respondente au organizat astfel de compartimente sau au desemnat persoane cu astfel de responsabilități.

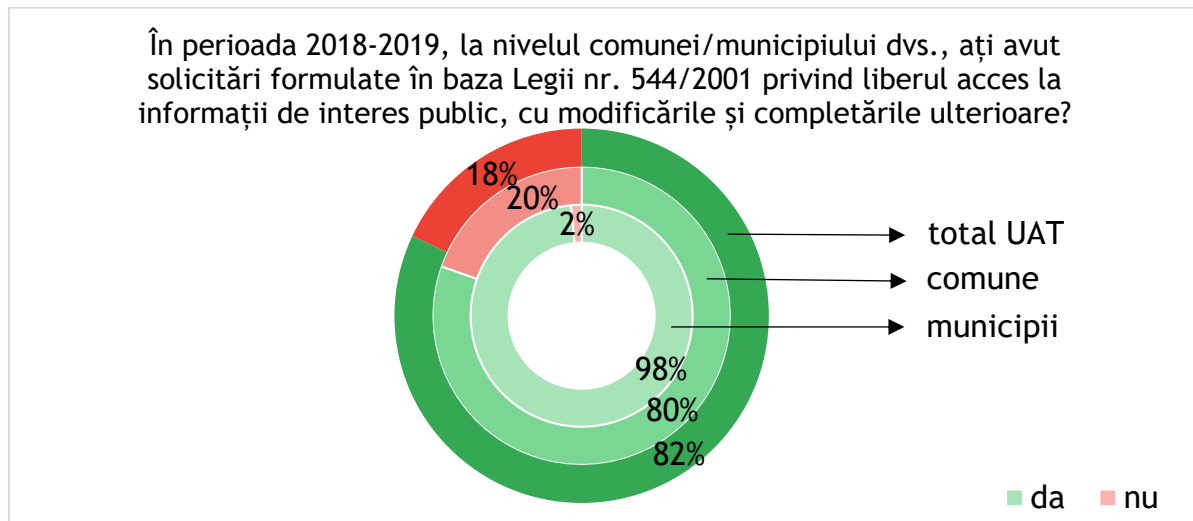

Graficul nr. 8: Organizarea compartimentelor specializate de informare și relații publice

În ceea ce privește solicitarea de către persoanele interesate de informații de interes public de la autoritățile publice, așa cum este prevăzut la art. 6 alin. (1) și alin. (2) din *Legea nr. 544/2001 privind liberul acces la informații de interes public, cu modificările și completările ulterioare*, constatăm că trei sferturi dintre comunele chestionate (537) au primit astfel de solicitări din partea persoanelor interesate și numai în cazul a 131 dintre comune nu au fost formulate astfel de solicitări de informații de interes public.

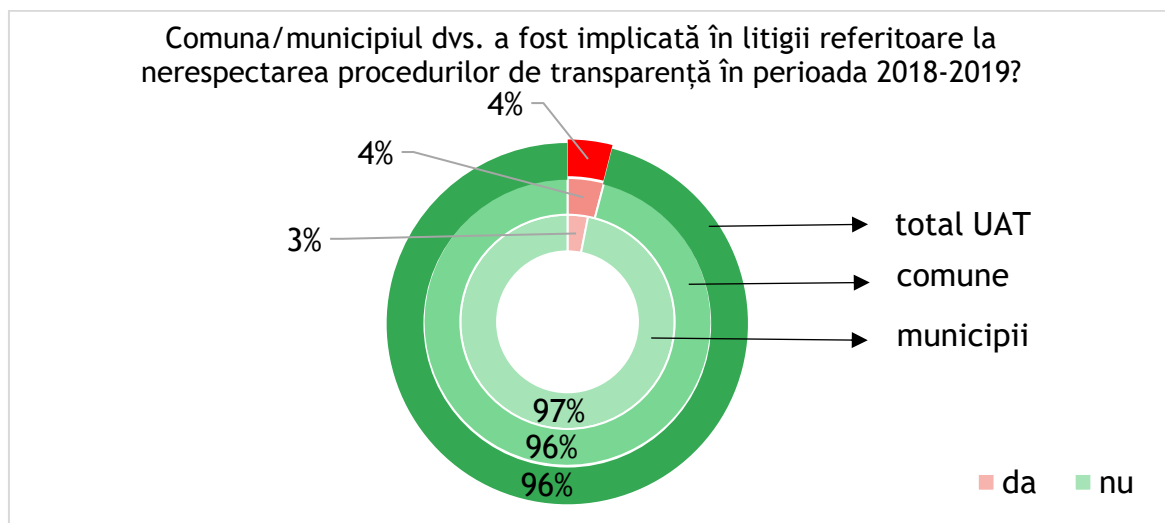
Proiectul „Îmbunătățirea accesului și a calității serviciilor pentru cetățeni – o administrație publică transparentă și responsabilă”.

La nivelul municipiilor, nivelul de solicitare de către persoanele interesate de informații de interes public de la autoritățile publice este mult mai mare, la nivelul a 98% dintre municipiile participante la cercetare au fost formulate solicitări în baza Legii nr. 544/2001.

Graficul nr. 9: Solicitări formulate în baza Legii nr. 544/2001 privind liberul acces la informații de interes public, cu modificările și completările ulterioare

În strânsă legătură cu aspectele descrise anterior, privind existența solicitărilor formulate în baza Legii nr. 544/2001, se află și întrebarea ce vizează existența unor litigii pe seama nerespectării procedurilor de transparență decizională, ce a fost adresată numai celor care au primit solicitări de informații publice. Astfel, constatăm faptul că la nivelul municipiilor, numai în cazul a 3%, și la nivelul comunelor, numai în cazul a 4%, au existat litigii referitoare la nerespectarea procedurilor de transparență decizională.

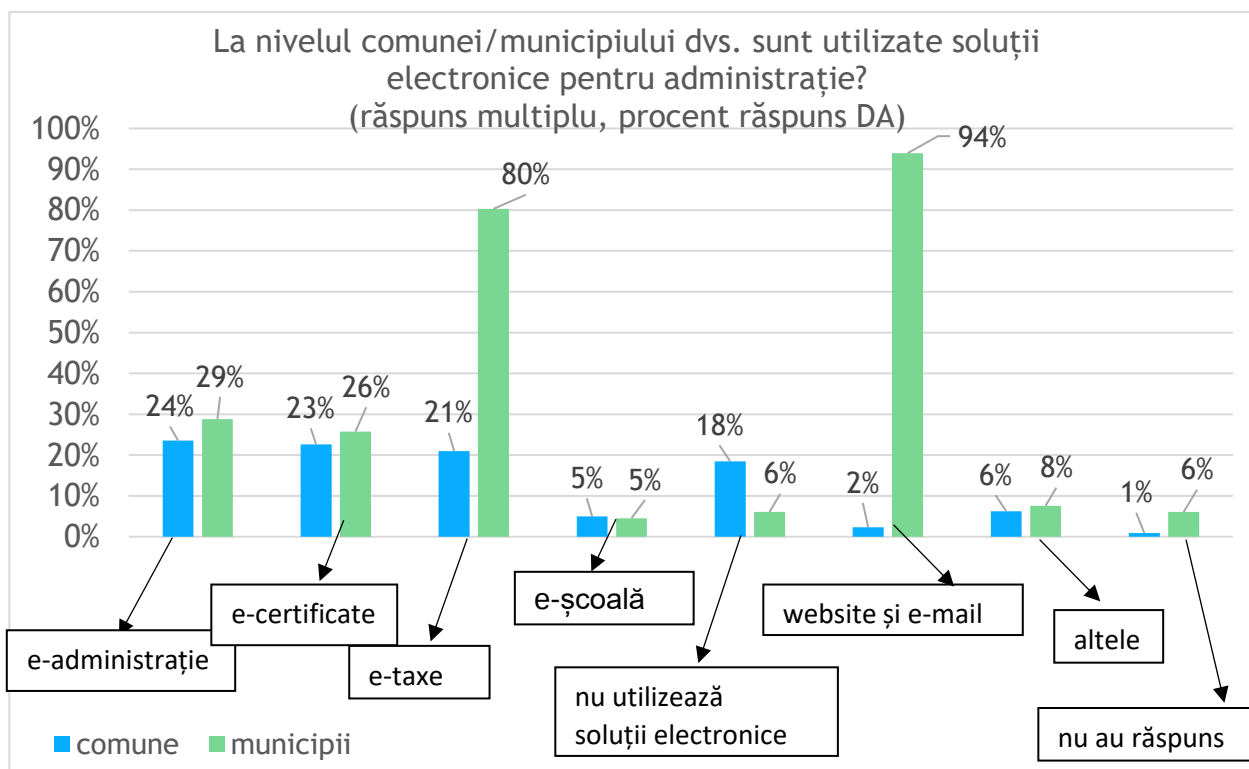

Graficul nr. 10: Implicarea uat în litigii referitoare la nerespectarea procedurilor de transparență

Proiectul „Îmbunătățirea accesului și a calității serviciilor pentru cetățeni – o administrație publică transparentă și responsabilă”.

În ceea ce privește utilizarea soluțiilor electronice la nivelul comunelor, constatăm faptul că cele mai multe comune utilizează soluții electronice pentru administrație de tipul: e-administrație (204), e-certificare (196), e-taxe (182), urmate de soluții precum e-școală (43) sau website și e-mail (20). La nivelul municipiilor, cele mai utilizate soluții electronice sunt: website și e-mail (59), e-taxe (50), urmate de e-administrație (46), e-certificare (41), e-școală (8). Este foarte posibil ca numărul mare de comune ce au răspuns că utilizează soluții electronice de tipul e-administrație, e-certificate, e-taxe, comparativ cu cel din cazul municipiilor, să ne arate că întrebarea nu a fost înțeleasă corect. Activitățile de formare vor trebui să suplinească lipsa de informații din acest domeniu, mai ales în cazul comunelor.

O mare parte dintre comunele incluse în această cercetare (160) răspund că nu utilizează soluții electronice pentru administrație – 18%, în timp ce la nivelul municipiilor doar 10, respectiv 6% nu utilizează soluții electronice pentru administrație. De asemenea, un număr de 54 de comune – 6% și 12 municipii – 8% utilizează și alte tipuri de soluții electronice pentru administrație, respectiv programe informatice pentru domenii precum: registratură, juridic, asistență socială, contabilitate, registru agricol, e-monitor oficial local, e-SCIM (sistem de control intern/managerial).

Graficul nr. 11: Utilizarea soluțiilor electronice pentru administrație

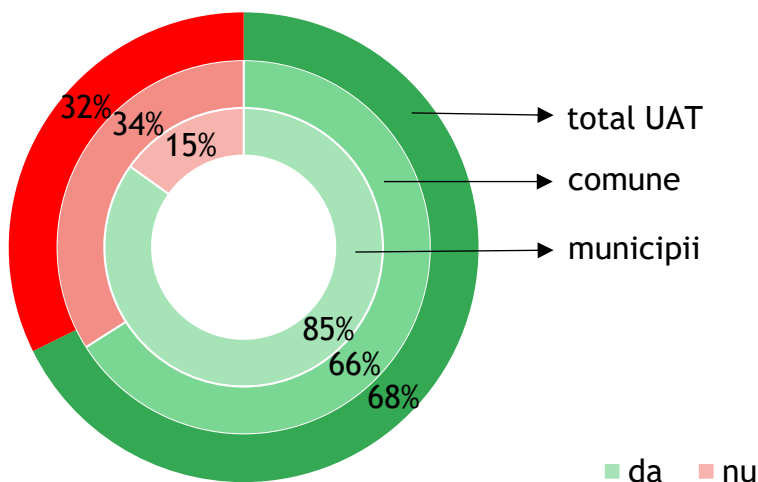
Proiectul „Îmbunătățirea accesului și a calității serviciilor pentru cetățeni – o administrație publică transparentă și responsabilă”.

Hotărârea Guvernului nr. 583/2016 privind aprobarea Strategiei naționale anticorupție pe perioada 2016-2020, a seturilor de indicatori de performanță, a riscurilor asociate obiectivelor și măsurilor din strategie și a surselor de verificare, a inventarului măsurilor de transparență instituțională și de prevenire a corupției, a indicatorilor de evaluare, precum și a standardelor de publicare a informațiilor de interes public arată, în teza finală a art. 6 alin. (1) că în termen de 6 luni de la aderarea la Strategia națională anticorupție, autoritățile publice centrale și locale elaborează planuri de integritate, pe care le transmit Ministerului Justiției.

„În termen de trei luni de la data intrării în vigoare a prezentei hotărâri, toate instituțiile și autoritățile publice centrale și locale, inclusiv cele subordonate, coordonate, aflate sub autoritate, precum și întreprinderile publice îndeplinesc procedurile de aderare la strategie, iar în termen de șase luni de la aceeași dată elaborează și transmit Ministerului Justiției planurile de integritate aferente.”

Din analiza datelor colectate remarcăm faptul că 66% din comune, respectiv 441 din totalul de 668 și 85% din municipii, respectiv 54 de municipii, s-au conformat normelor legale în vigoare și au elaborat și transmis Ministerului Justiției planurile de integritate, în timp ce un procent de 34%, reprezentând 227 din totalul comunelor incluse în cercetare, și 15% dintre municipii, reprezentând 9 municipii, nu au elaborat și transmis aceste planuri de integritate, potrivit prevederilor Strategiei Naționale Anticorupție.

Ați transmis Ministerului Justiției, conform prevederilor art. 6 alin. (1) din Strategia Națională Anticorupție 2016-2020 aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 583/2016, planurile de integritate aferente comunei/municipiului dvs.?

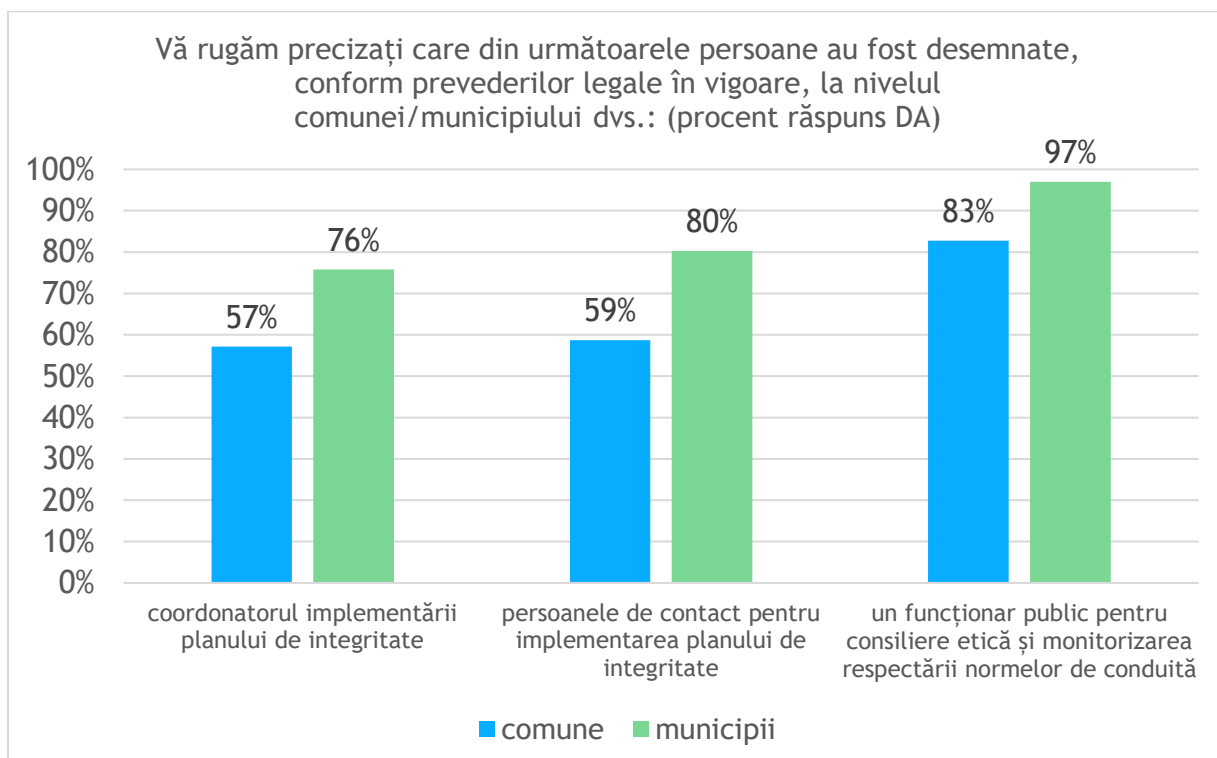
Graficul nr. 12: Transmiterea Ministerului Justiției a planurilor de integritate

Proiectul „Îmbunătățirea accesului și a calității serviciilor pentru cetățeni – o administrație publică transparentă și responsabilă”.

Mai mult, în vederea implementării planurilor de integritate, potrivit art. 6 alin. (3) din Strategia Națională Anticorupție, aprobată prin *Hotărârea Guvernului nr. 583/2016*, autoritățile publice:

„(...) desemnează coordonatorul implementării planului de integritate, la nivel de funcție de conducere, precum și persoanele de contact, la nivel de funcție de execuție.”

În acest context, potrivit datelor colectate, observăm faptul că din totalul de 668 de comune chestionate, 57% au desemnat coordonatorul implementării planului de integritate, iar 59% au desemnat persoanele de contact pentru implementarea planului de integritate, în timp ce în rândul municipiilor, 76% au desemnat coordonatorul implementării planului de integritate și 80% au desemnat persoanele de contact pentru implementarea planului de integritate. De asemenea, se poate observa că atât la nivelul comunelor (83%), cât și al municipiilor (97%), un procent mare de unități administrativ-teritoriale au un funcționar public desemnat pentru consiliere și etică și monitorizarea respectării normelor de conduită.

Graficul nr. 13: Desemnarea persoanelor responsabile cu implementarea planurilor de integritate

În conformitate cu prevederile art. 451 alin. (1) din *Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2019 privind Codul administrativ, cu modificările și completările ulterioare*, în scopul aplicării dispozițiilor referitoare la conduita funcționarilor publici în exercitarea funcțiilor deținute:

Proiectul „Îmbunătățirea accesului și a calității serviciilor pentru cetățeni – o administrație publică transparentă și responsabilă”.

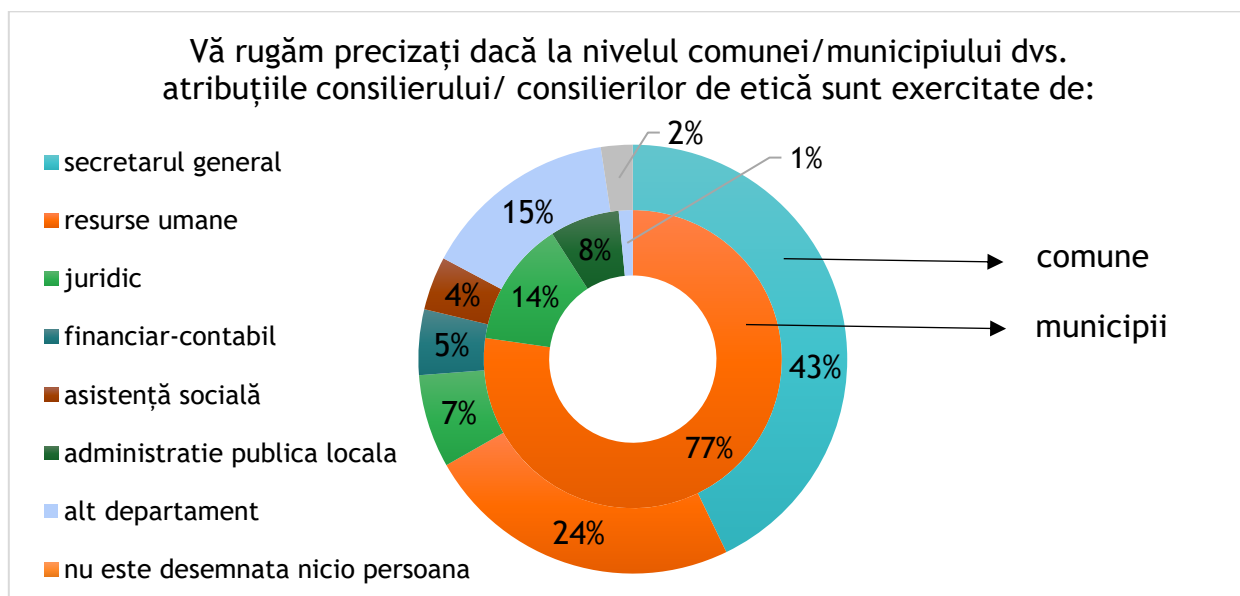
„(...) conducătorii autorităților și instituțiilor publice vor desemna un funcționar public, de regulă din cadrul compartimentului de resurse umane, pentru consiliere etică și monitorizarea respectării normelor de conduită.”

Astfel, din analiza datelor, observăm faptul că la nivelul unui număr foarte mare de comune, respectiv 553, a fost desemnat un funcționar public pentru consiliere etică și monitorizarea respectării normelor de conduită (83%).

Mai mult, prevederile Codului administrativ impun exercitarea atribuțiilor consilierului de etică de către un funcționar public și „recomandă” ca acestea să fie exercitate de o persoană din cadrul compartimentului de resurse umane, însă fără a impune acest lucru.

Din datele aferente acestei cercetări, observăm faptul că la nivelul unui număr semnificativ de comune, atribuțiile consilierului de etică sunt exercitate de secretarul general al unității administrativ-teritoriale (43%), urmat de un funcționar public din cadrul departamentului de resurse umane (24%) sau din cadrul departamentului juridic (7%). De asemenea, observăm că în cazul unei părți din răspunsurile primite, atribuțiile consilierului de etică sunt exercitate de un funcționar public din cadrul departamentului financiar-contabil (5%), un funcționar public din cadrul departamentului de asistență socială (4%) sau de un funcționar public din cadrul altui departament (15%).

La nivelul municipiilor, atribuțiile consilierului de etică sunt exercitate, în cele mai multe cazuri, de un funcționar public din cadrul departamentului de resurse umane (77%), departamentului juridic (14%), departamentului administrație publică locală (8%) sau de un funcționar public din cadrul altui departament (1%).

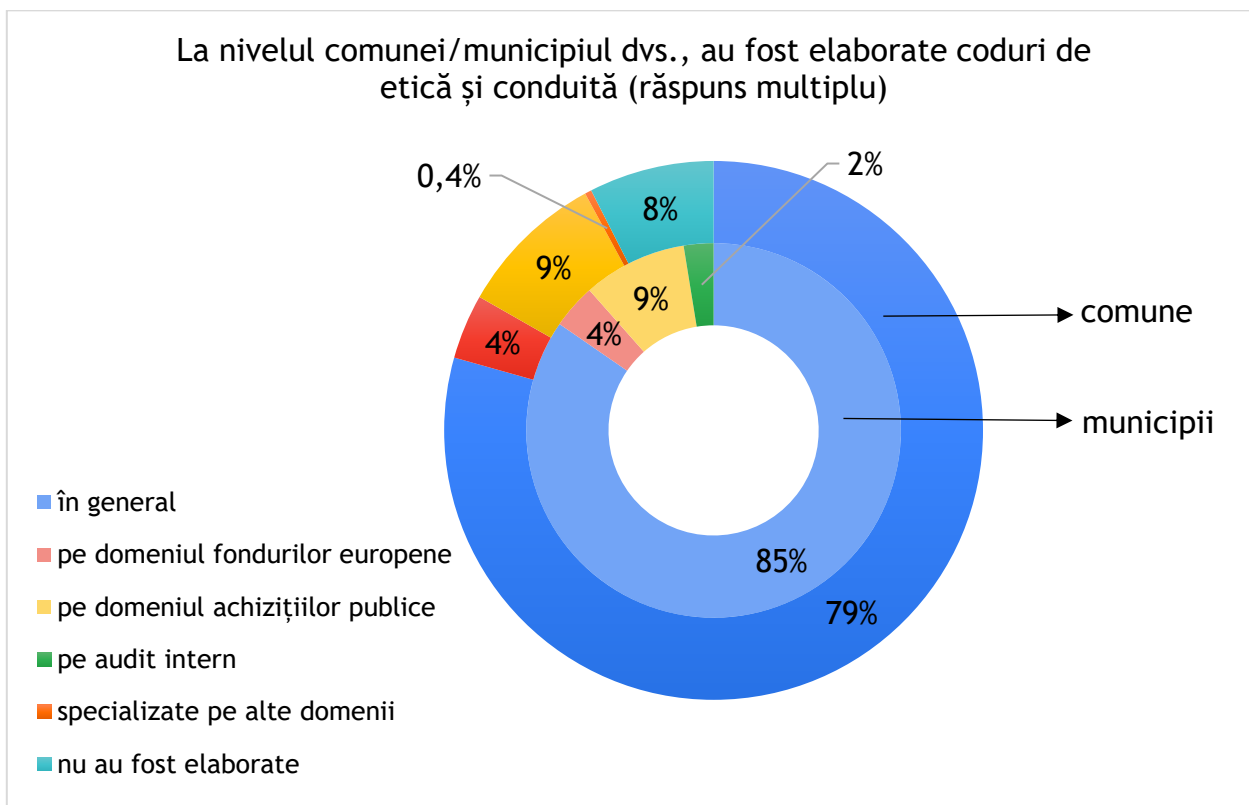

Graficul nr. 14: Exercițarea atribuțiilor de consilier de etică

Proiectul „Îmbunătățirea accesului și a calității serviciilor pentru cetățeni – o administrație publică transparentă și responsabilă”.

În activitatea de consiliere etică, persoana desemnată prin act administrativ al conducătorului instituției publice, potrivit prevederilor *Ordonanței de urgență nr. 57/2019 privind Codul administrativ, cu modificările și completările ulterioare*, elaborează o procedură de desfășurare a activității sale. La nivelul comunelor, în urma analizării datelor, constatăm că, în cazul a 66% dintre comunele supuse analizei, consilierul de etică a elaborat o astfel de procedură, în timp ce la nivelul celorlalte comune (34%) nu a fost elaborată procedura de desfășurare a activității de consiliere etică și monitorizarea respectării normelor de conduită de către personalul din cadrul aparatului de specialitate al primarului.

Referitor la elaborarea unor coduri de etică și conduită la nivelul unităților administrativ-teritoriale, observăm faptul că 79% din comune și 85% din municipii au elaborat coduri de etică și conduită cu aplicabilitate generală, în timp ce un procent mult mai mic a elaborat astfel de coduri de etică și conduită specializate, fie în domeniul achizițiilor publice (9%), fie în domeniul fondurilor europene (4%). Un procent de 8% din comunele care au răspuns la acest chestionar nu au elaborat conduri de etică și conduită, situație pe care nu o întâlnim în cazul municipiilor.

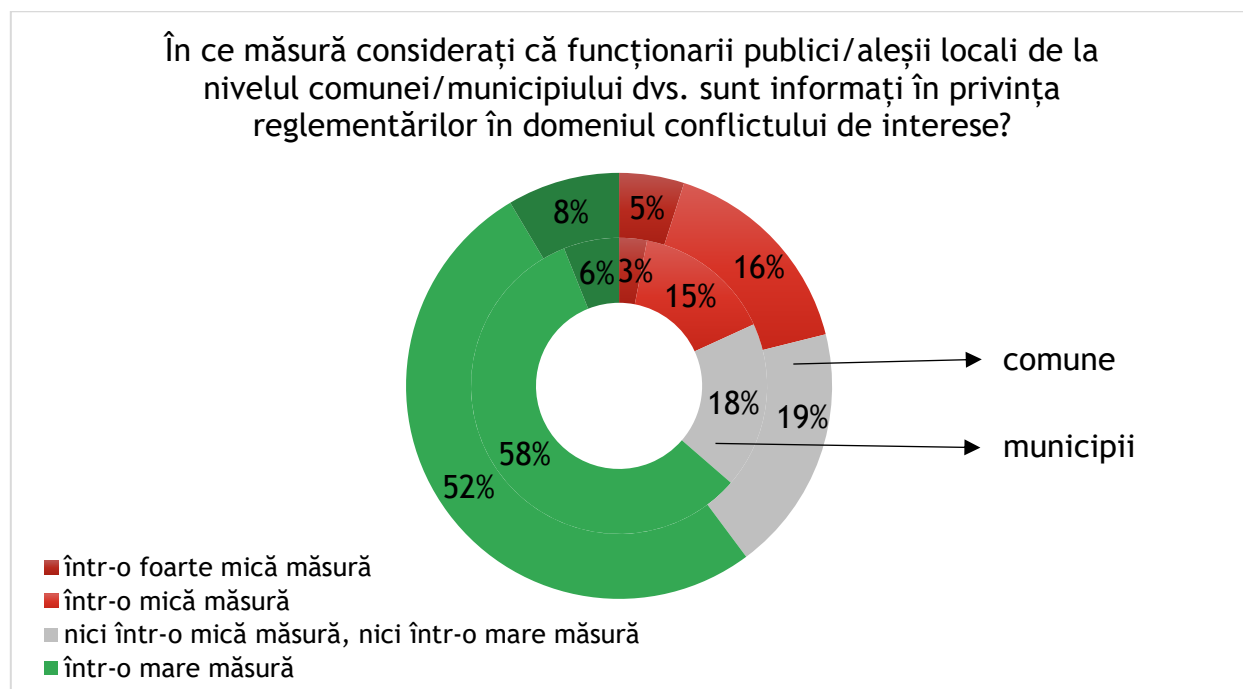
Graficul nr. 15: Elaborarea codurilor de etică și conduită

Proiectul „Îmbunătățirea accesului și a calității serviciilor pentru cetățeni – o administrație publică transparentă și responsabilă”.

Informațiile privind reglementările legale în domeniul conflictului de interese și al incompatibilităților sunt esențiale în păstrarea unui nivel corespunzător de integritate în funcțiile publice. În acest context, cercetarea de față vizează și nivelul de cunoaștere a prevederilor legale de către reprezentanții comunelor și municipiilor.

Remarcăm faptul că 52% dintre reprezentanții comunelor și 58% dintre reprezentanții municipiilor cunosc într-o mare măsură prevederile legislației specifice în domeniul conflictului de interese, în timp ce numai 8% în cazul comunelor și 6% în cazul municipiilor cunosc aceste prevederi într-o foarte mare măsură.

Cu toate acestea, un procent semnificativ de 40% dintre respondenții de la nivelul comunelor și 36% dintre respondenții de la nivelul municipiilor nu cunosc suficient de bine prevederile legale în domeniile conflictului de interese, respectiv 19% (în cazul comunelor) și 18% (în cazul municipiilor) – nu cunosc prevederile legale nici într-o mică măsură, nici într-o mare măsură, iar 16% (în cazul comunelor) și 15% (în cazul municipiilor) – cunosc într-o mică măsură și 5% (în cazul comunelor) și 3% (în cazul municipiilor) – cunosc într-o foarte mică măsură dispozițiile legale în domeniul conflictului de interese.

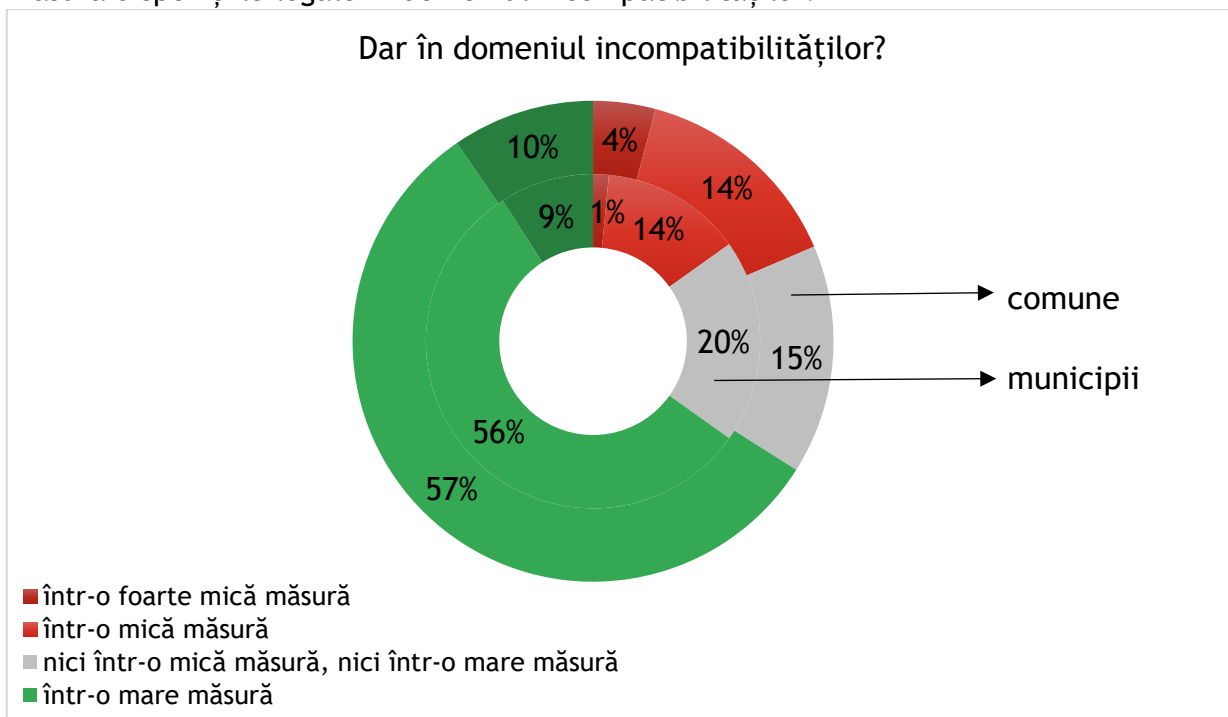

Graficul nr. 16: Cunoșterea reglementărilor în domeniul conflictului de interese

Pe de altă parte, în domeniul incompatibilităților, constatăm faptul că situația este în mare măsură la fel cu cea din domeniul conflictului de interese, în sensul că reprezentanții comunelor și municipiilor cunosc mai bine (însă nu la un nivel semnificativ) legislația în domeniul incompatibilităților față de cea din domeniul conflictului de interese, respectiv 57% (în cazul comunelor) și 56% (în cazul municipiilor) cunosc într-o

Proiectul „Îmbunătățirea accesului și a calității serviciilor pentru cetățeni – o administrație publică transparentă și responsabilă”.

mare măsură prevederile legale și 10% (în cazul comunelor) și 9% (în cazul municipiilor) cunosc într-o foarte mare măsură aceste reglementări. De cealaltă parte, regăsim un procent de 33% în cazul comunelor, respectiv 35% în cazul municipiilor, care nu cunosc suficient de bine aceste prevederi, respectiv 15% dintre comune și 20% dintre municipii – au declarat că nu cunosc nici într-o mică măsură, nici într-o mare măsură prevederile legale, iar 14% atât la nivelul comunelor, cât și al municipiilor – cunosc într-o mică măsură, în timp ce 4% dintre comune și 1% dintre municipii – cunosc într-o foarte mică măsură dispozițiile legale în domeniul incompatibilităților.

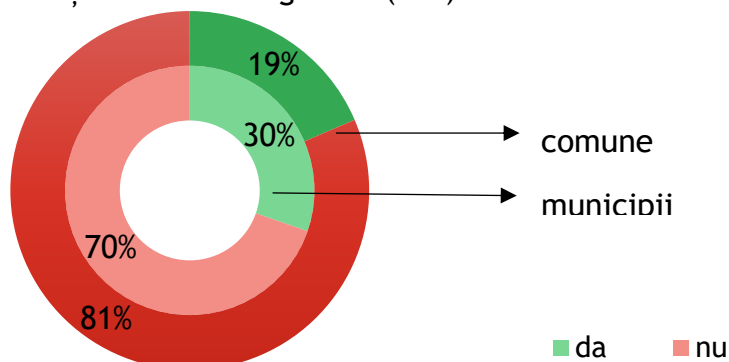

Graficul nr. 17: Cunoșterea reglementărilor în domeniul incompatibilităților

Potrivit datelor colectate, la nivelul comunelor, numai un procent de 19% dintre acestea au transmis Agenției Naționale de Integritate (ANI), în perioada 2018-2019, solicitări de clarificare sau de îndrumare în vederea respectării normelor legale. Marea majoritate a comunelor incluse în cercetare, respectiv 544 din totalul de 688, reprezentând un procent de 81%, fie nu au avut situații care să necesite interpretarea normelor legale în vigoare, fie acestea au fost suficient de clare. În schimb, la nivelul municipiilor, 30% dintre acestea au transmis Agenției Naționale de Integritate (ANI), în perioada 2018-2019, solicitări de clarificare sau de îndrumare în vederea respectării normelor legale. Marea majoritate a municipiilor incluse în cercetare, respectiv 44 din totalul de 63, reprezentând un procent de 70% nu au solicitat clarificări din partea Agenției Naționale de Integritate.

Proiectul „Îmbunătățirea accesului și a calității serviciilor pentru cetățeni – o administrație publică transparentă și responsabilă”.

În ultimele 24 luni, ați transmis solicitări de clarificare/îndrumare
Agenției Naționale de Integritate (ANI)?

Graficul nr. 18: Transmiterea unor solicitări de clarificare Agenției Naționale de Integritate

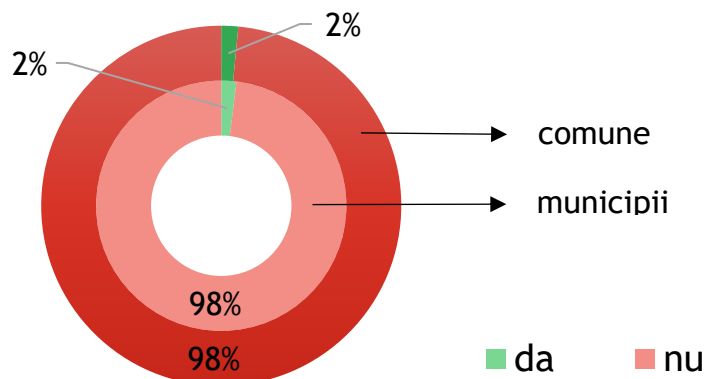
Potrivit prevederilor art. 445 din *Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2019 privind Codul administrativ, cu modificările și completările ulterioare*, funcționarii publici sunt obligați să respecte regimul juridic al conflictului de interese și al incompatibilităților, având obligația, conform alin. (2) al articolului ante-menționat:

„de a evalua situațiile care pot genera o situație de incompatibilitate sau un conflict de interese și de a acționa pentru prevenirea apariției sau soluționarea legală a acestora.”

și potrivit alin. (3) al aceluiași articol:

„de a acționa conform prevederilor legale pentru încetarea incompatibilității sau a conflictului de interese, în termen legal.”

În ultimele 24 luni, au existat cazuri în care funcționarii publici au solicitat suspendarea/ încetarea raporturilor de serviciu în vederea evitării unei situații de incompatibilitate?

Graficul nr. 19: Existența cazurilor de suspendare/încetare a raporturilor de serviciu în vederea evitării unei situații de incompatibilitate

Proiectul „Îmbunătățirea accesului și a calității serviciilor pentru cetățeni – o administrație publică transparentă și responsabilă”.

Din datele analizate, constatăm că funcționarii publici din administrația publică locală atât de la nivelul comunelor, cât și de la nivelul municipiilor nu se confruntă cu situații de incompatibilitate, care să impună luarea măsurilor necesare pentru încetarea situației de incompatibilitate, respectiv suspendarea ori încetarea raportului de serviciu, numai în cazul a 2% din comunele și municipiile supuse cercetării de față, funcționarii publici luând astfel de măsuri pentru evitarea stării de incompatibilitate.

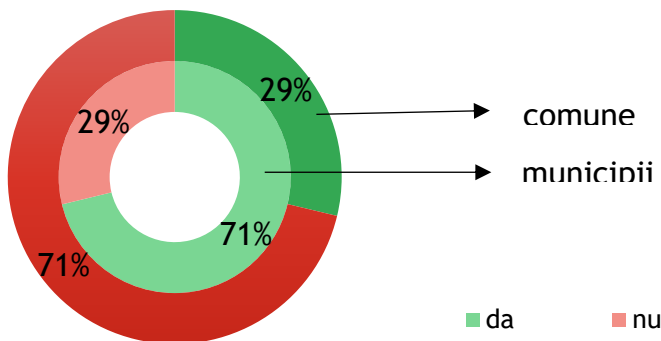
În schimb, în ceea ce privește evitarea unei situații de conflict de interese în rândul aleșilor locali, prevederile legale (art. 228 din *Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2019 privind Codul administrativ, cu modificările și completările ulterioare*) arată că atunci când poate obține un folos material pentru sine; pentru soț, soție sau rude ori afini până la gradul al II-lea inclusiv; pentru o societate, o asociație sau o fundație ori o altă autoritate din care face parte; orice persoană fizică sau juridică față de care are calitatea de debitor al unei obligații, alesul local are obligația să se abțină de la emiterea sau participarea la emiterea ori adoptarea actului administrativ, de la încheierea sau participarea la încheierea actului juridic respectiv.

În acest sens, conform art. 228 alin. (2) din *Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2019*, alesul local aflat într-o situație de pe urmă căreia poate obține un folos material,

„(...) are obligația să anunțe la începutul ședinței consiliului local (...) interesul personal pe care îl are la adoptarea hotărârii respective, anunț care se consemnează în mod obligatoriu în procesul-verbal al ședinței.”

În acest context, atât la nivelul comunelor, cât și la nivelul municipiilor incluse în această cercetare, un procent de 29% dintre acestea au arătat că au existat cazuri, în ultimele 24 de luni, în care aleșii locali s-au abținut de la luarea unei decizii în vederea evitării unui conflict de interese.

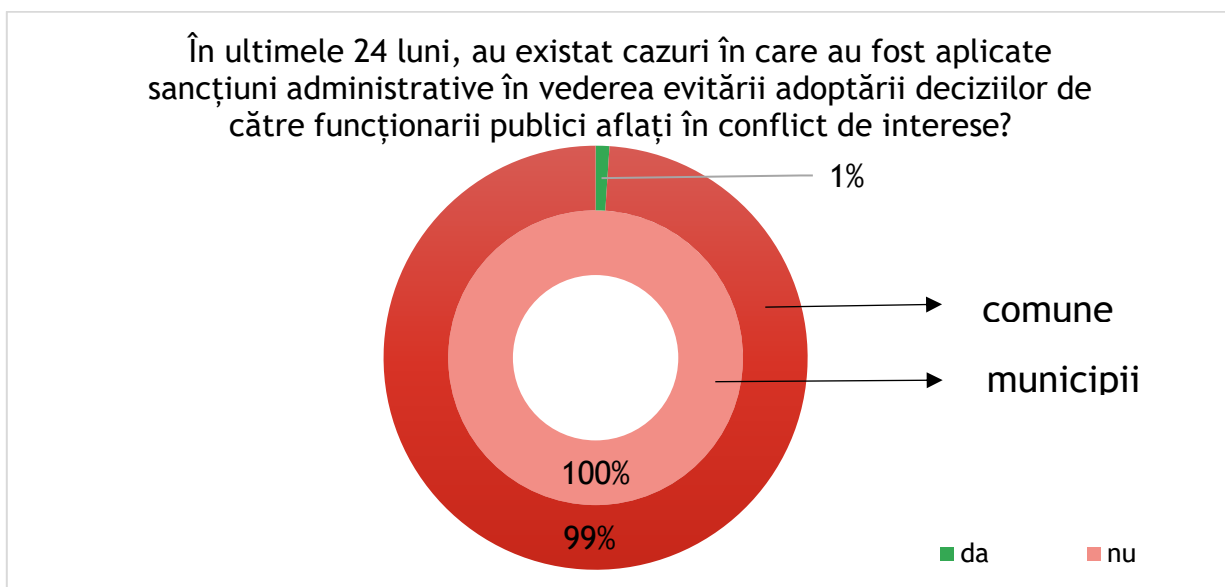
În ultimele 24 luni, au existat cazuri în care consilierii locali nu au luat parte la adoptarea deciziei, în vederea evitării unei situații de conflict de interese?

Graficul nr. 20: Existența cazurilor în care consilierii locali nu au luat parte la adoptarea deciziei în vederea evitării unei situații de conflict de interese

Proiectul „Îmbunătățirea accesului și a calității serviciilor pentru cetățeni – o administrație publică transparentă și responsabilă”.

În ceea ce privește aplicarea sancțiunilor de natură administrativă în vederea evitării adoptării deciziilor de către funcționarii publici aflați în conflict de interese, constatăm faptul că astfel de măsuri au fost aplicate numai în cazul a șapte comune, reprezentând 1% din total, în timp ce restul comunelor (99%) nu au aplicat astfel de sancțiuni. La nivelul municipiilor nu a fost aplicată nicio sancțiune de natură administrativă.

Graficul nr. 21: Existența cazurilor de aplicare a sancțiunilor administrative în vederea evitării adoptării deciziilor de către funcționarii publici aflați în conflict de interese

Singura întrebare deschisă din chestionar, respectiv Întrebarea nr. 19, vizează identificarea unor incompatibilități prevăzute de legislația în vigoare, care împiedică reprezentanții autorităților administrației publice locale de la nivelul comunelor și municipiilor în exercitarea atribuțiilor legale.

Întrebarea 19

Având în vedere prevederile legale în vigoare în domeniul integrității în exercitarea funcțiilor și demnităților publice, considerați că există incompatibilități care vă împiedică să vă exercitați atribuțiile legale? Vă rugăm argumentați (maximum 500 cuvinte).

Potrivit datelor analizate, 451 comune – reprezentând 68% din răspunsurile la această întrebare – susțin faptul că, în legislația în vigoare, nu există incompatibilități care să împiedice exercitarea funcțiilor și demnităților publice, 14% dintre reprezentanții comunelor nu au răspuns, iar alți 14% dintre aceștia au răspuns „Nu este cazul” sau „Nu știu”.

Dintre cei care au oferit un răspuns argumentat, 8 susțin că o incompatibilitate care îi împiedică pe aleșii locali să își exercite atribuțiile prevăzute de lege vizează faptul

Proiectul „Îmbunătățirea accesului și a calității serviciilor pentru cetățeni – o administrație publică transparentă și responsabilă”.

că aceștia nu pot face parte din Consiliile de administrație ale școlilor, în timp ce în cazul funcționarilor publici este invocată imposibilitatea exercitării unei alte profesii.

O altă problemă ridicată de către 5 respondenți indică faptul că, de cele mai multe ori, nu incompatibilitățile prevăzute de lege reprezintă o problemă în sine, cât mai ales interpretarea, uneori abuzivă, a acestora.

Alte situații descrise de 11 dintre respondenți vizează aspecte precum:

- implicarea aleșilor locali în afaceri pe raza teritorială a comunei;
- semnarea și contrasemnarea de către primar a dispozițiilor privind salarizarea sau aprobarea plăților;
- emiterea unor adeverințe pentru rudele apropiate;
- întocmirea caietelor de sarcini, a documentațiilor de atribuire și încheierea contractelor de închiriere a bunurilor din domeniul unității administrativ-teritoriale;
- participarea la luarea deciziilor care vizează un interes personal;
- lipsa personalului la nivelul aparatului de specialitate a primarului, fiind astfel foarte greu de evitat incompatibilitățile.

La nivel municipiilor, toți respondenții au declarat că nu fost identificate prevederi lagale în domeniul incompatibilităților care să-i împiedice să-și exercite atribuțiile legale.

Potrivit reglementărilor în vigoare, la nivelul unităților administrativ-teritoriale trebuie elaborate o serie de registre sau proceduri, după cum urmează:

- ✓ registru pentru evidența cazurilor de abținere în luarea deciziei în situații de conflict de interese;
- ✓ registru privind evidența incidentelor de integritate;
- ✓ registrul cadourilor primite cu titlu gratuit cu prilejul unor acțiuni de protocol în exercitarea mandatului sau a funcției (*reglementat de Legea nr. 251/2004 privind unele măsuri referitoare la bunurile primite cu titlu gratuit cu prilejul unor acțiuni de protocol în exercitarea mandatului sau a funcției*);
- ✓ procedură pentru prevenirea incompatibilităților;
- ✓ procedură pentru prevenirea conflictelor de interese;
- ✓ procedură de sistem privind colectarea sistematică a datelor necesare autoevaluării gradului de implementare a măsurilor preventive anticorupție obligatorii.

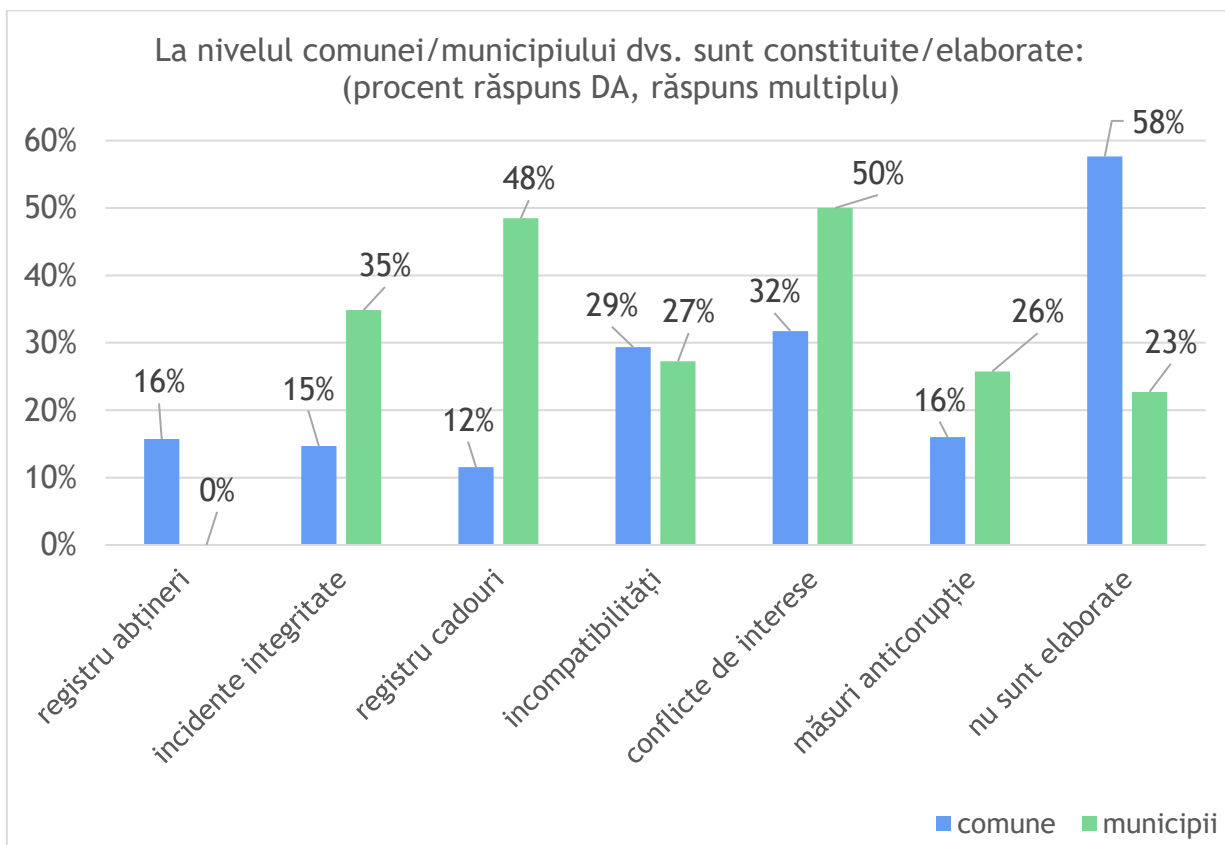
Astfel, la nivelul autorităților administrației publice locale, un număr de 385 de comune și 15 municipii au declarat că nu au elaborat niciunul/niciuna dintre registrele/procedurile precizate în chestionar, reprezentând un procent de 58% din totalul de 668 de comune, respectiv 24% în cazul municipiilor.

Totuși, în ceea ce privește existența registrelor/procedurilor, la nivelul celor mai multe comune au fost elaborate proceduri pentru prevenirea conflictelor de interese (212 răspunsuri) și a incompatibilităților (196 răspunsuri). În cazul unui număr semnificativ

Proiectul „Îmbunătățirea accesului și a calității serviciilor pentru cetățeni – o administrație publică transparentă și responsabilă”.

mai mic de comune au fost elaborate proceduri privind colectarea sistematică a datelor necesare autoevaluării gradului de implementare a măsurilor preventive anticorupție obligatorii (107) și registre privind evidența cazurilor de abținere în luarea deciziei în situații de conflict de interese (105). Registre privind evidența incidentelor de integritate au fost elaborate numai în cazul a 98 de comune, în timp ce registrul cadourilor primite cu titlu gratuit cu prilejul unor acțiuni de protocol în exercitarea mandatului sau a funcției a fost elaborat la nivelul a 77 dintre comunele chestionate.

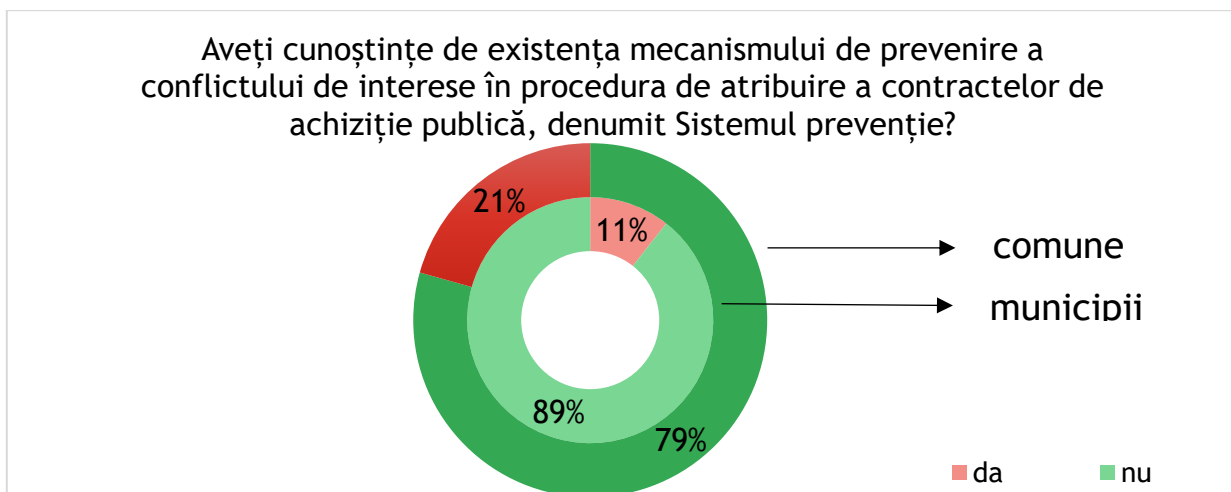
În ceea ce privește municipiile, procedurile pentru prevenirea conflictelor de interese au fost elaborate în cazul a 32 de municipii, iar procedurile pentru prevenirea incompatibilităților au fost elaborate la nivelul a 17 municipii. Proceduri privind colectarea sistematică a datelor necesare autoevaluării gradului de implementare a măsurilor preventive anticorupție obligatorii au fost elaborate la nivelul a 16 municipii, în timp ce registrele privind evidența incidentelor de integritate au fost elaborate numai în cazul a 22 de municipii. Nu în ultimul rând, registrul cadourilor primite cu titlu gratuit cu prilejul unor acțiuni de protocol în exercitarea mandatului sau a funcției a fost elaborat la nivelul a 30 dintre municipiile chestionate.

Graficul nr. 22: Elaborarea registrelor/procedurilor potrivit reglementărilor în vigoare

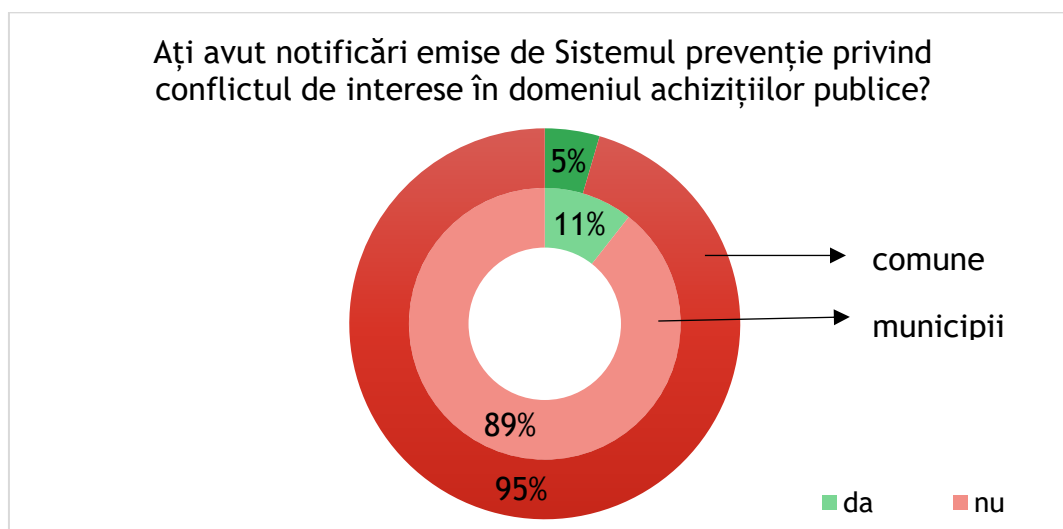
Proiectul „Îmbunătățirea accesului și a calității serviciilor pentru cetățeni – o administrație publică transparentă și responsabilă”.

Legea nr. 184/2016 privind instituirea unui mecanism de prevenire a conflictului de interese în procedura de atribuire a contractelor de achiziție publică reglementează „prevenirea conflictului de interese în procedura de atribuire a contractelor de achiziție publică prin instituirea unui mecanism de verificare ex-ante”, denumit Sistemul prevenție sau Sistemul PREVENT. Un număr mare dintre reprezentanții comunelor, 79% – 530 din totalul de 668, respectiv 89% – 56 din totalul de 63 dintre reprezentanții municipiilor dețin informații cu privire la existența Sistemului PREVENT.

Graficul nr. 23: Cunoștințele respondenților cu privire la existența Sistemului PREVENT

Potrivit prevederilor art. 7 alin. (1) din **Legea nr. 184/2016**, mai sus-menționată, formularele de integritate colectate de Sistemul electronic de achiziții publice, sunt preluate și analizate prin Sistemul PREVENT, care emite notificări privind posibilele conflicte de interese. În cazul a 5% dintre comune și 11% dintre municipii au fost emise notificări de Sistemul de prevenție privind conflictul de interese.

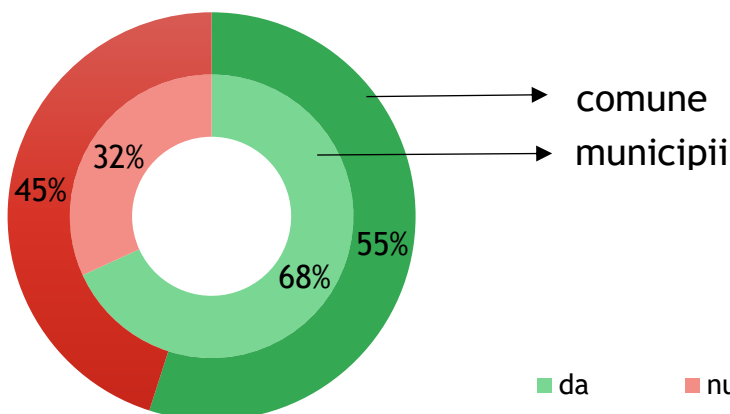

Graficul nr. 24: Existența notificărilor emise de Sistemul PREVENT

Proiectul „Îmbunătățirea accesului și a calității serviciilor pentru cetățeni – o administrație publică transparentă și responsabilă”.

Referitor la desemnarea funcționarilor publici care să completeze și să actualizeze formularele de integritate aferente procedurilor de atribuire, constatăm faptul că numai în cazul a 55% dintre comunele incluse în cercetare și în cazul a 68% dintre municipii au fost desemnate persoanele responsabile, în timp ce restul de 45% în cazul comunelor și 32% în cazul municipiilor nu au ținut cont de prevederile legale în vigoare, respectiv nu au desemnat persoanele responsabile.

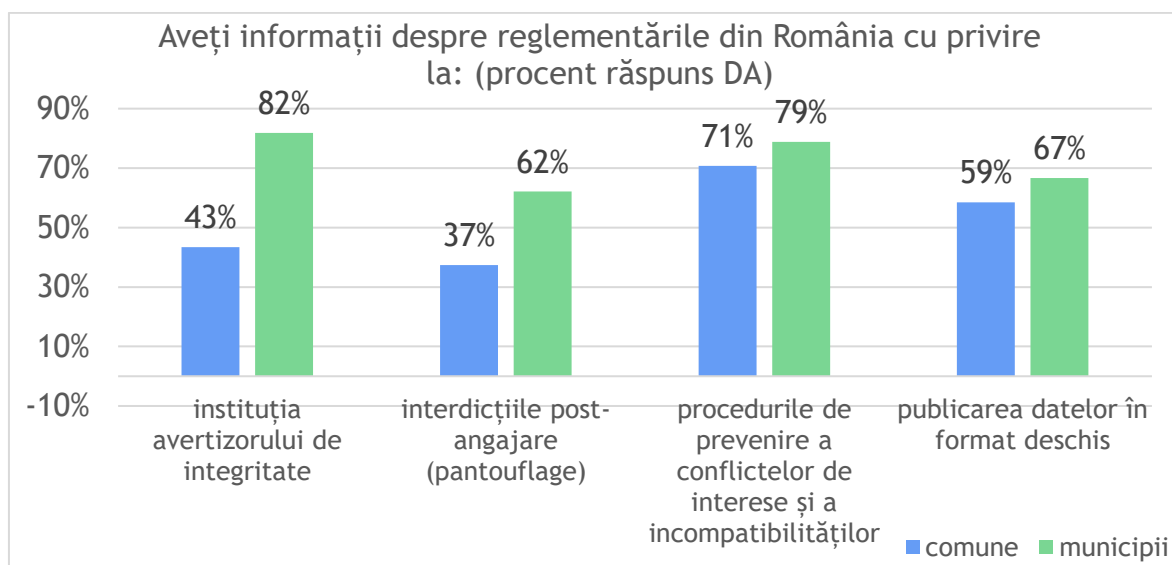
La nivelul comunei/municipiului dvs. sunt desemnați funcționari publici cu atribuții în completarea și actualizarea formularelor de integritate aferente procedurilor de atribuire realizate de comuna/municipiul dvs.?

Graficul nr. 25: Desemnarea funcționarilor publici responsabili cu formularele de integritate aferente procedurilor de atribuire realizate de comuna/municipiul dvs.

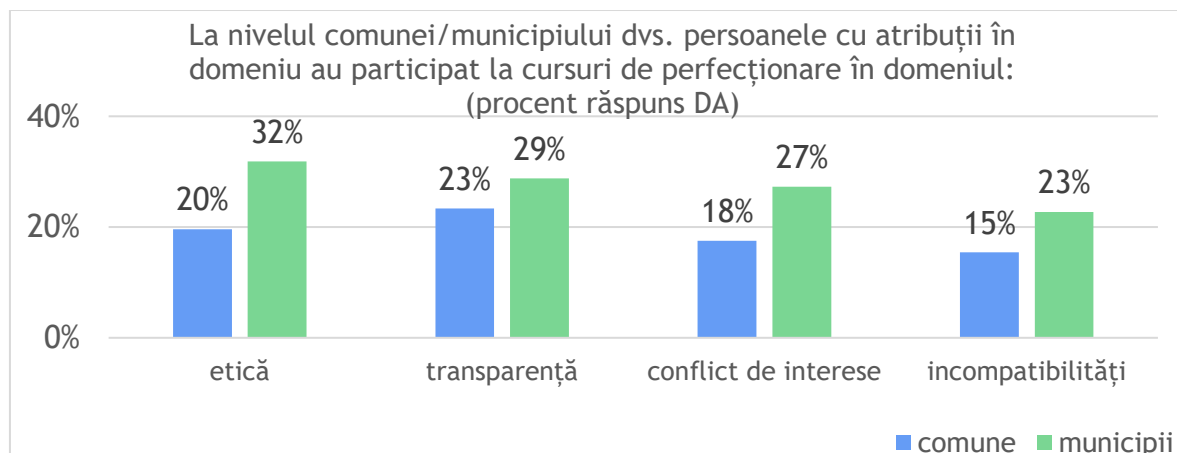
În ceea ce privește cunoașterea reglementărilor legale, constatăm faptul că mai mult de jumătate din respondenți nu cunosc reglementările cu privire la instituția avertizorului de integritate și interdicțiile post-angajare (pantouflage), dar cunosc reglementările în domeniul procedurilor de prevenire a conflictului de interese și a incompatibilităților, precum și pe cele în domeniul publicării datelor deschise.

Proiectul „Îmbunătățirea accesului și a calității serviciilor pentru cetățeni – o administrație publică transparentă și responsabilă”.

Graficul nr. 25: Cunoașterea unor reglementări specifice

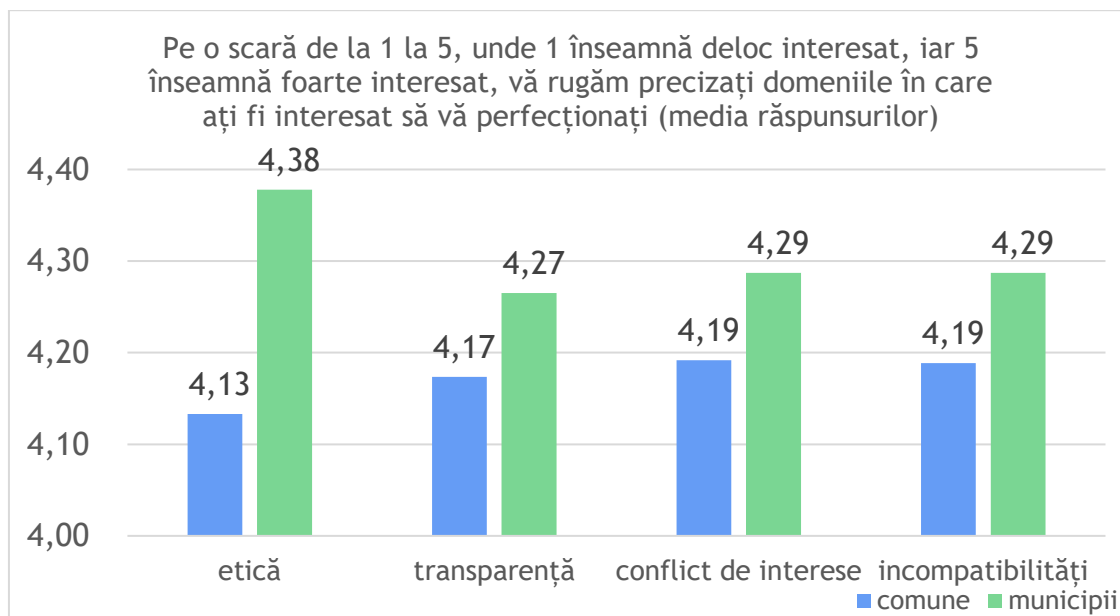
La nivelul unui procent semnificativ dintre comunele incluse în cercetare s-a constatat faptul că reprezentanții unităților administrativ-teritoriale nu au participat, în ultimii doi ani, la cursuri de formare și perfecționare în cele patru domenii ale proiectului: etică, transparență, conflict de interese și incompatibilități. Astfel, așa cum observăm în *Graficul nr. 26* de mai jos, numai un procent aflat între 15% și 23% din personalul comunelor a participat la cursuri de formare și perfecționare în domeniile etică (20%), transparență (23%), conflict de interese (18%) și incompatibilități (15%), ceea ce ne arată o nevoie foarte mare de formare la nivelul comunelor din România în astfel de domenii. Situația este asemănătoare și la nivelul municipiilor, în cazul cărora numai un procent aflat între 23% și 32% din personalul municipiilor a participat la cursuri de formare și perfecționare în domeniile etică (32%), transparență (29%), conflict de interese (27%) și incompatibilități (27%).

Graficul nr. 26: Participarea la cursuri de perfecționare în domeniile etică, transparență, conflict de interese sau incompatibilități

Proiectul „Îmbunătățirea accesului și a calității serviciilor pentru cetățeni – o administrație publică transparentă și responsabilă”.

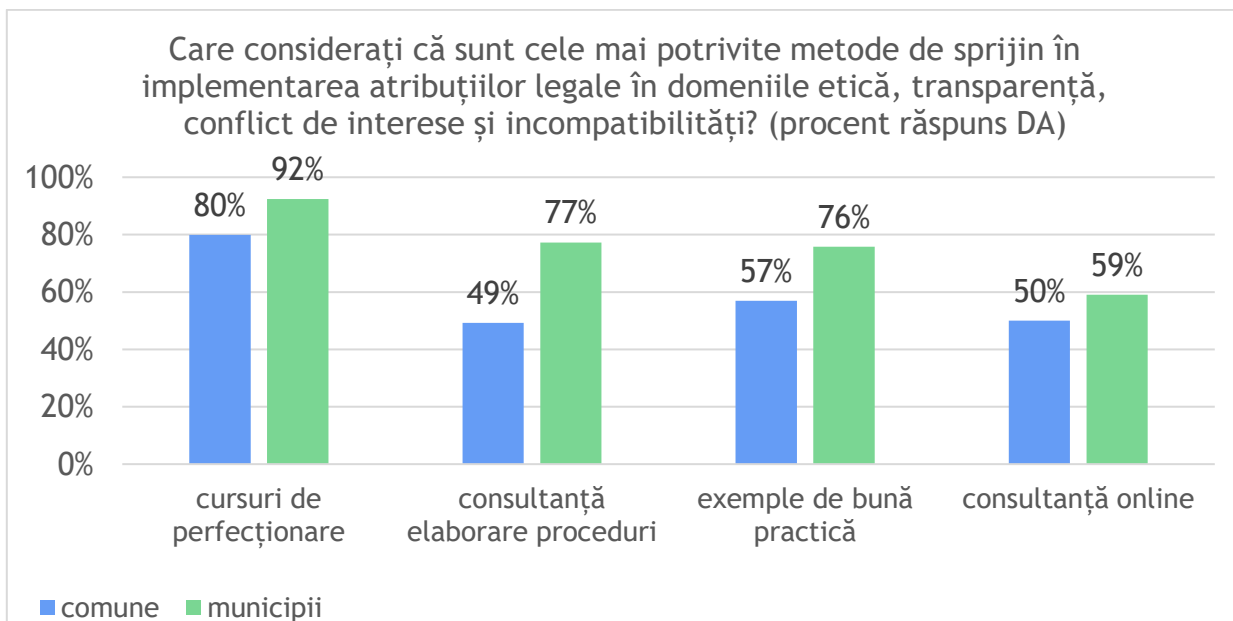
În legătură directă cu aspectele prezentate anterior, se află și interesul respondenților de la nivelul comunelor și municipiilor în participarea la cursuri de formare și perfecționare în domeniile etică, transparentă, conflict de interese și incompatibilități. Cei mai mulți dintre respondenți, se arată foarte interesați de participarea la un astfel de curs în toate cele patru domenii precizate anterior, dar cu precădere pe domeniul eticii organizaționale (municipii), precum și pe tema incompatibilităților și a conflictului de interese (comune).

Graficul nr. 27: Interesul față de participarea la cursuri de perfecționare în domeniile etică, transparentă, conflict de interese sau incompatibilități

Cât despre metodele de sprijin ce pot veni în ajutorul reprezentanților autorităților administrației publice locale, cei mai mulți respondenți consideră că participarea la cursuri de perfecționare este o metodă bună ce vine în sprijinul exercitării atribuțiilor legale. Nu sunt de neglijat nici celelalte metode propuse, care se regăsesc în jurul aceluiași procent, respectiv: oferirea de exemple de bună practică; oferirea de consultanță online și oferirea de consultanță în procesul de elaborare a procedurilor aferente.

Proiectul „Îmbunătățirea accesului și a calității serviciilor pentru cetățeni – o administrație publică transparentă și responsabilă”.

Graficul nr. 28: Metode de sprijin pentru implementarea atribuțiilor legale în domeniile etică, transparență, conflict de interese sau incompatibilități

Proiectul „Îmbunătățirea accesului și a calității serviciilor pentru cetățeni – o administrație publică transparentă și responsabilă”.

3. Concluzii și recomandări

Cercetarea de față a vizat identificarea situației actuale la nivelul autorităților administrației publice locale – comune și municipii – în ceea ce privește cunoașterea și punerea în aplicare de către aleșii locali și funcționarii publici a reglementărilor privind transparența procesului decizional, etica organizațională, incompatibilitățile și conflictul de interese. Această analiza constituie fundamentul pe care se vor elabora, pe parcursul implementării proiectului, toate materialele necesare pentru sesiunile de formare, precum și pentru informarea reprezentanților administrației publice locale, prin intermediul a diverse ghiduri, broșuri și rapoarte ce vor fi diseminate prin intermediul centrului de informare e-TIC, dezvoltat în cadrul proiectului.

Printre obiectivele care au stat la baza elaborării prezentei analize s-au aflat identificarea nivelului de cunoaștere a reglementărilor, precum și obținerea unei imagini de ansamblu cu privire la aplicarea acestora și, nu în ultimul rând, determinarea nevoilor de formare a reprezentanților autorităților administrației publice locale de la nivelul comunelor și municipiilor, fapt care să contribuie la creșterea gradului de conștientizare a reprezentanților autorităților administrației publice locale cu privire la integritate, transparență, conflict de interese și incompatibilități.

Astfel, în urma analizării și interpretării datelor colectate de la autoritățile administrației publice locale de la nivelul comunelor și municipiilor, în domeniul **transparenței procesului decizional**, remarcăm următoarele aspecte:

1. Atât reprezentanții de la nivelul comunelor (87%), cât și cei de la nivelul municipiilor (89%) cunosc și respectă, într-o mare proporție, prevederile legale referitoare la desemnarea funcționarilor publici responsabili cu desfășurarea procedurilor de transparență decizională, potrivit prevederilor art. 7 alin. (7) din *Legea nr. 52/2003 privind transparența decizională în administrația publică*.

2. În ceea ce privește implicarea cetățenilor în procesul de luare a deciziilor la nivel local, constatăm că aceasta este mai ridicată în cazul municipiilor, față de comune. În rândul comunelor, cetățenii sunt consultați cu privire la investițiile publice locale (51% din comune) și elaborarea bugetelor locale (35% din comune), situația fiind inversă în rândul municipiilor, unde cetățenii sunt implicați în mod special în elaborarea bugetelor locale (71% din municipii) și investiții publice locale (53% din municipii). Cetățenii comunelor și municipiilor au mai fost implicați în probleme ce vizează: strategia de dezvoltare locală, activități cultural-sportive sau administrarea domeniului public și privat al unității administrativ-teritoriale.

3. Referitor la publicarea Raportului anual privind transparența decizională, remarcăm faptul că la nivelul anului 2018, 78% dintre comunele și 95% dintre municipiile implicate în această cercetare au publicat acest raport, utilizând una din metodele prevăzute la art. 13 alin. (1) din *Legea nr. 52/2003 privind transparența decizională în administrația publică*. Totuși, la nivelul comunelor, un procent semnificativ, respectiv 22% dintre acestea, nu au făcut public Raportul anual privind transparența procesului

Proiectul „Îmbunătățirea accesului și a calității serviciilor pentru cetățeni – o administrație publică transparentă și responsabilă”.

decizional, situația fiind mai bună la municipii, unde doar un procent de 5% (3 municipii) nu a publicat Raportul.

4. În ceea ce privește organizarea unor compartimente specializate de informare și relații publice sau desemnarea unor persoane cu atribuții în acest domeniu, observăm că numai 76% dintre comune respectă această prevedere legală (iar 1 din 4 comune nu respectă aceste norme legale), în timp ce municipiile respectă aproape în totalitate aceste reglementări (94%).

5. Cu privire la solicitarea de către persoanele interesate de informații de interes public de la autoritățile publice, conform art. 6 alin. (1) și alin. (2) din *Legea nr. 544/2001 privind liberul acces la informații de interes public, cu modificările și completările ulterioare*, era de așteptat ca solicitările formulate în baza Legii nr. 544/2001 să fie mai numeroase în rândul municipiilor (98%) și mai puține la nivelul comunelor (80%), constatând astfel că 1 din 5 comune nu a înregistrat astfel de solicitări.

6. Când despre implicarea comunelor și municipiilor în litigii referitoare la nerespectarea procedurilor de transparență decizională prevăzute în *Legea nr. 544/2001 privind liberul acces la informații de interes public, cu modificările și completările ulterioare*, constatăm faptul că acesta rămâne marginală, diferențele fiind nesemnificative între cele două categorii de unități administrativ-teritoriale, unde doar 4% dintre comune, respectiv 3% dintre municipii au fost implicate în astfel de litigii.

7. În ceea ce privește utilizarea soluțiilor electronice pentru administrație, constatăm că acestea sunt mai dezvoltate în cazul municipiilor, remarcându-se o discrepanță uriașă între municipii și comune în ceea ce privește existența unui website propriu: 94% din municipii utilizează preponderent soluții electronice precum website și e-mail, în timp ce numai 2% dintre comune utilizează astfel de soluții, iar soluțiile de tipul e-taxa sunt foarte frecvente în rândul municipiilor (80%) și mai puțin utilizate la nivelul comunelor (21%). Astfel, soluțiile electronice de interacțiune cu cetățenii sunt mai frecvente în cazul municipiilor, față de comune.

De asemenea, atât comunele, cât și municipiile utilizează într-o măsură relativ mică soluțiile electronice precum: e-administrație (24% dintre comune și 29% dintre municipii), e-certificare (23% dintre comune și 26% dintre municipii) sau e-școală (5% atât în rândul comunelor, cât și al municipiilor). Cu toate acestea, numărul comunelor care nu utilizează soluții electronice este semnificativ mai mare față de numărul municipiilor, numai 6% dintre municipii nu utilizează astfel de soluții electronice, în timp ce 18% dintre comune au declarat că nu folosesc soluții electronice pentru administrație.

În domeniul **eticii organizaționale**, în urma analizării și interpretării răspunsurilor la chestionarul aplicat reprezentanților comunelor și ai municipiilor, remarcăm următoarele:

1. Referitor la transmiterea planurilor de integritate către Ministerul Justiției, potrivit art. 6 alin. (1) din Strategia Națională Anticorupție, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 583/2016, observăm că această prevedere legală a fost respectată îndeosebi de municipii (85%) și mai puțin de către comune (66%).

Proiectul „Îmbunătățirea accesului și a calității serviciilor pentru cetățeni – o administrație publică transparentă și responsabilă”.

2. În ceea ce privește desemnarea persoanelor responsabile cu implementarea planurilor de integritate ori a consilierului de etică, constăm că față de comune, un procent mai mare din rândul municipiilor respectă aceste prevederi legale, astfel: coordonatorul implementării planului de integritate, la nivel de funcție de conducere, este desemnat în rândul a 57% dintre comune, respectiv 76% dintre municipii; persoanele de contact pentru implementarea planului de integritate, la nivel de funcție de execuție, sunt desemnate la nivelul a 59% dintre comune, respectiv 80% dintre municipii; consilierul de etică, față de celelalte două categorii, atinge procente semnificativ mai mari, regăsindu-se în cazul a 83% dintre comune și 97% dintre municipii.

3. Referitor la persoanele care exercită funcția de consilier de etică, constatăm iarăși o serie de diferențe între comune și municipii, precum:

- la nivelul comunelor, 43% dintre consilierii de etică ocupă funcția de secretar general al comunei, în timp ce la nivelul municipiilor nu există niciun astfel de caz;

- numai în cazul a 24% dintre comune atribuțiile consilierului de etică sunt exercitate de funcționari publici din cadrul departamentului de resurse umane, spre deosebire de municipii, unde în cazul a 77% dintre acestea, atribuțiile consilierului de etică sunt exercitate de funcționari publici din departamentul de resurse umane, potrivit recomandărilor din *Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2019 privind Codul administrativ, cu modificările și completările ulterioare*;

- atribuțiile consilierului de etică sunt exercitate și de către funcționari publici din cadrul departamentelor juridice, respectiv 14% în cazul municipiilor și 7% în cazul comunelor;

- de asemenea, spre deosebire de municipii, la nivelul comunelor, atribuțiile consilierului de etică sunt exercitate și de către funcționari publici din cadrul departamentelor financiar-contabil ori asistență socială, în timp ce în rândul municipiilor aceste atribuții sunt exercitate și de către funcționari publici din cadrul departamentului de administrație publică locală.

4. Elaborarea codurilor de etică și conduită prezintă situații similare la nivelul comunelor și municipiilor implicate în această cercetare, având în vedere faptul că astfel de coduri generale au fost elaborate la nivelul unui număr semnificativ de comune (79%) și municipii (85%), în timp ce coduri de etică și conduită specializate pe domeniul achizițiilor publice sau al fondurilor europene au fost elaborate într-o măsură foarte mică atât de comune și de municipii, în procent de 9%, respectiv 4%. O deosebire în acest sens constă în faptul că la nivelul municipiilor au fost elaborate coduri de etică și conduită specializate pe domeniul auditului intern, în timp ce la nivelul comunelor au fost elaborate coduri de etică și conduită specializate pe alte domenii, însă fără a fi indicate.

Potrivit datelor oferite de reprezentanții autorităților administrației publice locale de la nivelul comunelor și municipiilor, în domeniul **incompatibilităților și al conflictului de interese**, constatăm următoarele aspecte:

1. Atât reprezentanții comunelor, cât și cei ai municipiilor cunosc aproximativ în aceeași măsură reglementările legale în domeniul conflictului de interese: într-o foarte

Proiectul „Îmbunătățirea accesului și a calității serviciilor pentru cetățeni – o administrație publică transparentă și responsabilă”.

mare măsură – 8% dintre comune și 6% dintre municipii; într-o mare măsură – 52% dintre comune și 58% dintre municipii; nici într-o mare măsură, nici într-o mică măsură – 19% dintre comune și 18% dintre municipii, într-o mică măsură – 16% comune și 15% municipii; într-o foarte mică măsură – 5% dintre comune și 3% dintre municipii.

2. Și în domeniul incompatibilităților situația este similară, având în vedere faptul că diferențele între datele pentru comune și cele pentru municipii sunt nesemnificative: într-o foarte mare măsură – 10% dintre comune și 9% dintre municipii; într-o mare măsură – 57% dintre comune și 56% dintre municipii; nici într-o mare măsură, nici într-o mică măsură – 15% dintre comune și 20% dintre municipii; într-o mică măsură – 14% dintre comune și 14% dintre municipii; într-o foarte mică măsură – 4% dintre comune și 1% dintre municipii.

3. În ceea ce privește transmiterea de solicitări de clarificare sau îndrumare către Agenția Națională de Integritate, un număr mai mare de solicitări a fost transmis de către reprezentanții municipiilor – 30%, spre deosebire de cei ai comunelor – 19%.

4. Referitor la suspendarea sau încetarea raporturilor de serviciu ale funcționarilor publici în vederea evitării unei situații de incompatibilitate, situația este identică în cazul comunelor și municipiilor, unde numai 2% dintre unitățile administrativ-teritoriale chestionate au declarat existența unor astfel de situații.

5. Cât despre abținerea consilierilor locali de la adoptarea unei decizii în vederea evitării unei situații de conflict de interese, constăm că există diferențe majore la nivelul municipiilor – unde au existat astfel de cazuri în rândul a 71% dintre acestea, față de comune – unde asemenea situații au fost întâlnite numai în cazul a 29% dintre acestea.

6. Cu privire la aplicarea sancțiunilor administrative în vederea evitării adoptării deciziilor de către funcționarii publici aflați în conflict de interese, astfel de măsuri au fost aplicate numai în rândul comunelor și într-o proporție foarte mică, respectiv 1%.

7. Referitor la elaborarea unor registre sau proceduri specifice, constatăm o serie de diferențe între comune și municipii, după cum urmează:

➤ registrul pentru evidența cazurilor de abținere a consilierilor locali în luarea deciziei în situații de conflict de interese este elaborat numai la nivelul comunelor, însă în rândul unui procent destul de mic dintre acestea, respectiv 16%;

➤ registrul privind evidența incidentelor de integritate este elaborat atât la nivelul comunelor, cât și al municipiilor, dar se situează în jurul unei treimi din rândul unităților administrativ-teritoriale, respectiv 15% dintre comune și 35% dintre municipii;

➤ registrul cadourilor primite cu titlu gratuit cu prilejul unor acțiuni de protocol este elaborat la nivelul unui număr mic de comune (12% dintre comune), spre deosebire de municipii, unde este elaborat în cazul a jumătate dintre acestea (48% dintre municipii);

➤ procedurile pentru prevenirea incompatibilităților, precum și cele pentru prevenirea conflictelor de interese sunt elaborate mai ales la nivelul municipiilor, acestea din urmă fiind întâlnite mai frecvent, față de procedura pentru prevenirea incompatibilităților; astfel procedura pentru prevenirea incompatibilităților a fost elaborată în cazul a 19% dintre comune și 27% dintre municipii, în timp ce procedura

Proiectul „Îmbunătățirea accesului și a calității serviciilor pentru cetățeni – o administrație publică transparentă și responsabilă”.

pentru prevenirea conflictelor de interese a fost elaborată la nivelul a 32% dintre comune și 50% dintre municipii;

➤ procedura de sistem privind colectarea sistematică a datelor necesare autoevaluării gradului de implementare a măsurilor preventive anticorupție obligatorii este elaborată într-o mică măsură la nivelul unităților administrativ-teritoriale, aceasta regăsindu-se în cazul a 16% dintre comune și 26% dintre municipii;

➤ nu în ultimul rând, trebuie precizat faptul că astfel de registre sau proceduri nu au fost elaborate de mai bine de jumătate dintre comune (58%), situația în rândul municipiilor fiind puțin mai bună (23%).

8. Cunoașterea reglementărilor referitoare la mecanismul de prevenire a conflictului de interese în procedura de atribuire a contractelor de achiziție publică – denumit Sistemul PREVENT, nu prezintă diferențe majore între comune și municipii, ținând cont de faptul că 89% dintre municipii și 79% dintre comune care cunosc aceste prevederi legale în domeniu.

9. De asemenea, dintre unitățile administrativ-teritoriale incluse în cercetare, 5% dintre comune și 11% dintre municipii au primit notificări privind posibilele conflicte de interese emise de sistemul PREVENT.

10. În ceea ce privește desemnarea persoanelor cu atribuții în completarea și actualizarea formularelor de integritate aferente procedurilor de atribuire, numai 55% dintre comune au desemnat aceste persoane, spre deosebire de municipii, care au un procent de 68%.

11. Referitor la cunoașterea unor reglementări specifice, reprezentanții municipiilor sunt mai bine informați decât cei de la nivelul comunelor. Atât reprezentanții comunelor, cât și cei ai municipiilor cunosc, în mod special, reglementările privind proceduri de prevenire a conflictelor de interese și a incompatibilităților și pe cele privind publicarea datelor în format deschis, și mai puțin reglementările privind instituția *avertizorului de integritate* sau pe cele privind *interdicțiile post-angajare*, ceea ce înseamnă că aceste deficiențe vor trebui suplinite pe timpul activităților de formare. Datele în rândul comunelor și municipiilor se prezintă astfel: 43% dintre comune și 87% dintre municipii cunosc reglementările privind instituția avertizorului de integritate; 37% dintre comune și 62% dintre municipii dețin informații privind interdicțiile post-angajare (pantouflage), în timp ce 71% dintre comune și 79% dintre municipii cunosc prevederile legale în domeniul procedurilor de prevenire a conflictelor de interese și a incompatibilităților, iar 59% dintre comune și 67% dintre municipii cunosc legislația aplicabilă publicării datelor în format deschis.

În ceea ce privește **formarea și perfecționarea aleșilor locali și a funcționarilor publici** în cele patru domenii ale proiectului: etică, transparentă, conflict de interese și incompatibilități, remarcăm următoarele:

1. Reprezentanții municipiilor au participat, în mică măsură, la cursuri de perfecționare în domeniile: etică (32%), transparentă (29%), conflict de interese (27%) și incompatibilități (23%), dar, oricum, mai mult decât reprezentanții de la nivelul

Proiectul „Îmbunătățirea accesului și a calității serviciilor pentru cetățeni – o administrație publică transparentă și responsabilă”.

comunelor, care au participat într-o măsură mai mică la astfel de cursuri: etică (20%), transparență (23%), conflict de interese (18%) și incompatibilități (15%).

2. Interesul reprezentanților comunelor și ai municipiilor de a participa la cursuri de perfecționare în domeniile etică, transparență, conflict de interese sau incompatibilități este unul foarte ridicat, unde, pe o scară de la 1 la 5 (unde 1 înseamnă deloc interesat, iar 5 înseamnă foarte interesat), aceștia manifestă un interes cuprins între 4,13 (etică), 4,17 (transparență) și 4,19 (conflict de interese și incompatibilități) în cazul comunelor și 4,27 (transparență), 4,29 (conflict de interese și incompatibilități) și 4,38 (etică) în cazul municipiilor.

3. Referitor la metodele de sprijin pentru implementarea atribuțiilor legale în domeniile etică, transparență, conflict de interese sau incompatibilități, reprezentanții autorităților administrației publice locale consideră, într-o proporție foarte mare, că acestea sunt benefice, clasificându-le astfel: participare la cursuri de perfecționare (80% dintre comune și 92% dintre municipii), consultanță acordată în elaborarea de proceduri (49% dintre comune și 77% dintre municipii), oferirea de exemple de bună practică (57% dintre comune și 76% dintre municipii) și acordarea de consultanță online (50% dintre comune și 59% municipii).

Așadar, în domeniul transparenței decizionale, constatăm că este necesar ca atât la nivelul comunelor, cât și al municipiilor să existe o mai mare implicare din partea conducătorilor instituției în sensul desemnării persoanelor responsabile cu desfășurarea procedurilor de transparență decizională. La nivelul comunelor se impune conștientizarea importanței publicării *Raportului anual privind transparența decizională*, cât și desemnarea unor persoane cu atribuții de informare și relații publice.

În ceea ce privește etica organizațională, atât la nivelul municipiilor, cât mai ales la nivelul comunelor observăm necesitatea de informare cu privire la elaborarea și transmiterea către Ministerul Justiției a planurilor de integritate, precum și cu privire la desemnarea persoanelor responsabile cu coordonarea și implementarea acestora. Mai mult, în rândul comunelor este necesară informarea suplimentară cu privire la desemnarea unui funcționar public pentru consiliere etică și monitorizarea respectării normelor de conduită, aceasta fiind prezent doar în cazul a 83% din comune, astfel încât să se atingă un procent similar celui de la nivelul municipiilor (97%).

În domeniul conflictelor de interese și al incompatibilităților, constatăm că fiind necesară informarea aleșilor locali de la nivelul comunelor cu privire la cazurile de abținere de participare la adoptarea unei decizii în vederea evitării unei situații de conflict de interese, având în vedere procentul mult mai mic întâlnit la nivelul comunelor (29%) față de cel de la nivelul municipiilor (71%) în astfel de situații. De asemenea, se remarcă nevoia de informare și/sau de îndrumare a reprezentanților administrației publice locale cu privire la elaborarea unor registre sau proceduri specifice în domeniul integrității, acestea fiind cunoscute și elaborate, în medie, în cazul a sub 20% dintre comune și municipii, precizând aici: registrul privind evidența incidentelor de integritate, registrul cadourilor primite cu titlu gratuit cu prilejul unor acțiuni de protocol,

Proiectul „Îmbunătățirea accesului și a calității serviciilor pentru cetățeni – o administrație publică transparentă și responsabilă”.

procedurile pentru prevenirea incompatibilităților și a conflictelor de interese sau procedura de sistem privind colectarea sistematică a datelor necesare autoevaluării gradului de implementare a măsurilor preventive anticorupție.

Reglementările privind instituția avertizorului de integritate și cele privind interdicțiile post-angajare necesită acordarea unei atenții deosebite din partea reprezentanților comunelor și municipiilor, acestea fiind foarte puțin cunoscute de către aceștia.

Nu în ultimul rând, observăm un interes foarte ridicat din partea reprezentanților autorităților administrației publice locale de participare la cursuri de perfecționare în domeniile etică, transparență, conflict de interese și incompatibilități, pus pe seama participării reduse la astfel de instruirii (în medie, la astfel de cursuri au participat aproximativ 20% dintre reprezentanții comunelor și municipiilor chestionate). Constatăm totodată, că pentru îndeplinirea atribuțiilor legale, reprezentanții de la nivel local au nevoie, într-o mai mare măsură de perfecționare în cele patru domenii amintite mai sus, precum și de sprijin în elaborarea unor proceduri, decât de oferirea unor exemple de bună practică ori acordarea de consultanță online.

Una dintre concluziile generale desprinse din analiză este legată de interesul unităților administrativ-teritoriale urbane către etică și prevenție, iar în cazul unităților administrativ-teritoriale rurale către informare primară, conformare la cadrul legal și evitarea încălcării legislației. Se desprinde și faptul că etica și integritatea sunt subiecte care, la nivelul municipiilor sunt apanajul unor persoane cu funcții de execuție, iar la nivelul comunelor acest subiect este apanajul celor mai importante persoane din administrația publică locală, primarul și secretarul general.

Concluzionând, reprezentanții autorităților administrației publice locale de la nivelul comunelor și municipiilor cunosc și respectă, într-o măsură insuficientă, prevederile legale în domeniile etică, transparență, conflict de interese și incompatibilități, având nevoie de informare suplimentară și acordare de sprijin în implementarea atribuțiilor legale.

Nevoia de informare suplimentară și acordare de sprijin în implementarea atribuțiilor legale se identifică mai ales în ceea ce privește:

a) implicarea cetățenilor în luarea deciziilor la nivel local, precum și implementarea și utilizarea soluțiilor electronice pentru administrație atât la nivelul comunelor, cât și al municipiilor;

b) familiarizarea reprezentanților autorităților administrației publice locale, mai ales a celor de la nivelul comunelor, cu privire la implementarea prevederilor *Strategiei Naționale Anticorupție*;

c) un accent foarte mare trebuie acordat elaborării, atât la nivelul comunelor, cât și a municipiilor, a codurilor de etică și conduită specializate pe domenii precum fonduri europene ori achiziții publice;

d) aproximativ 40% dintre respondenți cunosc într-o măsură nesatisfăcătoare prevederile legale în domeniul incompatibilităților și al conflictului de interese, iar

Proiectul „Îmbunătățirea accesului și a calității serviciilor pentru cetățeni – o administrație publică transparentă și responsabilă”.

corelat cu numărul mic de solicitări de îndrumare adresat Agenției Naționale de Integritate (30% în rândul municipiilor și 19% la nivelul comunelor) denotă ca fiind importantă clarificarea reglementărilor în aceste domenii atât pentru reprezentanții comunelor, cât și pentru cei ai municipiilor;

e) explicarea situațiilor de abținere de la adoptarea unei decizii în vederea evitării unei situații de conflict de interese, mai ales în rândul comunelor unde există numai 29% de astfel de cazuri și mai puțin în rândul municipiilor (71% cazuri);

f) acordarea de îndrumare pentru elaborarea unor registre sau proceduri specifice, orientată atât spre reprezentanții comunelor, cât și spre cei ai municipiilor, nefiind constatate diferențe semnificative în ceea ce privește elaborarea acestora la nivelul celor două categorii de unități administrativ-teritoriale;

g) un accent deosebit trebuie acordat prevederilor legale referitoare la instituția avertizorului de integritate și la interdicțiile post-angajare.

În consecință, în cadrul proiectului „Îmbunătățirea accesului și calității serviciilor pentru cetățeni – o administrație publică transparentă și responsabilă”, se va urmări suplinirea cunoștințelor reprezentanților de la nivelul administrației publice locale, atât în domeniul transparenței decizionale și eticii organizaționale, cât mai ales în ceea ce privește conflictul de interese și incompatibilitățile, prin desfășurarea unor sesiuni de instruire, dar și prin intermediul asistenței acordate online, prin intermediul Centrului de informare e-TIC.

Promotor proiect: Asociația Comunelor din România

Partener 1: Asociația Autorităților Locale și Regionale din Norvegia

Partener 2: Asociația Municipiilor din România

Proiectul „Îmbunătățirea accesului și a calității serviciilor pentru cetățeni – o administrație publică transparentă și responsabilă”.

Anexa nr. 1

CHESTIONAR
privind evaluarea nevoilor de informare și instruire a
reprezentanților comunelor și municipiilor în domeniile
etică, transparență, conflict de interese și incompatibilități

Asociația Comunelor din România și Asociația Municipiilor din România, în parteneriat cu Asociația Autorităților Locale și Regionale din Norvegia, implementează - în perioada octombrie 2019 - septembrie 2020 - proiectul „Îmbunătățirea accesului și calității serviciilor pentru cetățeni - o administrație publică transparentă și responsabilă” - cod PNP002, finanțat din Granturile SEE și Norvegiene 2014-2021.

Obiectivul principal al proiectului îl reprezintă consolidarea capacității administrației publice locale din România prin creșterea responsabilității, transparenței și prin creșterea gradului de conștientizare cu privire la incompatibilități și conflict de interese prin crearea unui centru de informare (e-TIC) și prin diferite alte instrumente cum ar fi ghiduri, instruire și consultanță oferită autorităților locale.

Scopul acestei cercetări vizează analiza situației existente la nivel local în cele 4 domenii ale proiectului, respectiv: transparență, etică, incompatibilități și conflict de interese, rezultatele acestei cercetări reprezentând baza pentru sesiunile de instruire și pentru ghidurile ce vor fi elaborate pentru administrația publică locală.

În acest sens, vă rugăm să răspundeți cât mai onest la întrebările chestionarului!

Vă mulțumim pentru onestitatea răspunsurilor dumneavoastră și vă asigurăm de deplina confidențialitate a acestora!

Promotor proiect: Asociația Comunelor din România

Partener 1: Asociația Autorităților Locale și Regionale din
Norvegia

Partener 2: Asociația Municipiilor din România

Proiectul „Îmbunătățirea accesului și a calității serviciilor pentru cetățeni – o administrație publică transparentă și responsabilă”.

PARTEA I - date de identificare

1. Denumire unitate administrativ-teritorială: _____
2. Tip unitate administrativ-teritorială:
 - ☐ comună
 - ☐ municipiu
3. Județ: _____
4. Prenume și nume: _____
5. Genul:
 - ☐ masculin
 - ☐ feminin
6. Funcția: _____
7. Număr telefon: _____
8. Adresă de poștă electronică: _____
9. Vă rugăm precizați dacă aveți atribuții în ceea ce privește:

	DA	NU
Transparență		
Etică		
Conflict de interese		
Incompatibilități		

PARTEA II - chestionar

1. La nivelul comunei/municipiului dvs. sunt desemnați funcționari publici cu atribuții privind desfășurarea procedurilor de transparență decizională?
 - ☐ da
 - ☐ nu
2. Sunt cetățenii comunei/municipiului dvs. implicați în:
 - ☐ elaborarea bugetelor locale
 - ☐ investiții locale
 - ☐ altele: _____
3. La nivelul comunei/municipiului dvs., Raportul anual privind transparența decizională pentru anul 2018 a fost făcut public (prin publicare pe site-ul u.a.t., prin afișare la sediul u.a.t. sau prin prezentare în ședință publică)?
 - ☐ da
 - ☐ nu

Proiectul „Îmbunătățirea accesului și a calității serviciilor pentru cetățeni – o administrație publică transparentă și responsabilă”.

4. La nivelul comunei/municipiului dvs. sunt organizate compartimente specializate de informare și relații publice sau sunt desemnate persoane cu atribuții în acest domeniu?

☐ da

☐ nu

5. În perioada 2018-2019, la nivelul comunei/municipiului dvs., ați avut solicitări formulate în baza Legii nr. 544 privind liberul acces la informații de interes public, cu modificările și completările ulterioare?

Dacă ați răspuns "Nu", vă rugăm mergeți la întrebarea 7.

☐ da

☐ nu

6. Comuna/municipiul dvs. a fost implicată în litigii referitoare la nerespectarea procedurilor de transparență în perioada 2018-2019?

☐ da

☐ nu

7. La nivelul comunei/municipiului dvs. sunt utilizate soluții electronice pentru administrație?

☐ e-certificate

☐ e-administrație

☐ e-școală

☐ e-taxa

☐ altele: _____

8. Ați transmis Ministerului Justiției, conform prevederilor art. 6 alin. (1) din Strategia Națională Anticorupție 2016-2020 aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 583/2016, planurile de integritate aferente comunei/municipiului dvs.?

☐ da

☐ nu

9. Vă rugăm precizați care din următoarele persoane au fost desemnate, conform prevederilor legale în vigoare, la nivelul comunei/municipiului dvs.:

	DA	NU
coordonatorul implementării planului de integritate (la nivel de funcție publică de conducere)		
persoanele de contact pentru implementarea planului de integritate (la nivel de funcție publică de execuție)		
un funcționar public pentru consiliere etică și monitorizarea respectării normelor de conduită		

10. Vă rugăm precizați dacă la nivelul comunei/municipiului dvs. atribuțiile consilierului/consilierilor de etică sunt exercitate de:

Proiectul „Îmbunătățirea accesului și a calității serviciilor pentru cetățeni – o administrație publică transparentă și responsabilă”.

- ☐ secretarul general al unității administrativ-teritoriale
- ☐ un funcționar public din cadrul departamentului de resurse umane
- ☐ un funcționar public din cadrul departamentului juridic
- ☐ un funcționar public din cadrul altui departament: _____

11. Consilierul de etică a elaborat o procedură internă de desfășurare a activității sale?

- ☐ da
- ☐ nu

12. La nivelul comunei/municipiului dvs., au fost elaborate:

Puteți selecta unul sau mai multe răspunsuri.

- ☐ coduri de etică și conduită în general
- ☐ coduri de etică și conduită specializate pe domeniul fondurilor europene
- ☐ coduri de etică și conduită specializate pe domeniul achizițiilor publice
- ☐ coduri de etică și conduită specializate pe alte domenii: _____

13. În ce măsură considerați că funcționarii publici/aleșii locali de la nivelul comunei/municipiului dvs. sunt informați în privința reglementărilor în domeniul conflictului de interese?

- ☐ într-o foarte mică măsură
- ☐ într-o mică măsură
- ☐ nici într-o mică măsură, nici într-o mare măsură
- ☐ într-o mare măsură
- ☐ într-o foarte mare măsură

14. Dar în domeniul incompatibilităților?

- ☐ într-o foarte mică măsură
- ☐ într-o mică măsură
- ☐ nici într-o mică măsură, nici într-o mare măsură
- ☐ într-o mare măsură
- ☐ într-o foarte mare măsură

15. În ultimele 24 luni, ați transmis solicitări de clarificare/îndrumare Agenției Naționale de Integritate (ANI)?

- ☐ da
- ☐ nu

16. În ultimele 24 luni, au existat cazuri în care funcționarii publici au solicitat suspendarea/ încetarea raporturilor de serviciu în vederea evitării unei situații de incompatibilitate?

- ☐ da
- ☐ nu

Proiectul beneficiază de un grant în valoare de 3.277.000 € oferit de Norvegia prin Granturile Norvegiene, în cadrul Programului Dezvoltare locală.

Proiectul „Îmbunătățirea accesului și a calității serviciilor pentru cetățeni – o administrație publică transparentă și responsabilă”.

	DA	NU
instituția avertizorului de integritate (avertizor în interes public)		
interdicțiile post-angajare (pantouflage)		
procedurile de prevenire a conflictelor de interese și a incompatibilităților		
informațiile privind publicarea datelor în format deschis		

22. Aveți cunoștințe de existența mecanismului de prevenire a conflictului de interese în procedura de atribuire a contractelor de achiziție publică, denumit Sistemul prevenție (reglementat de *Legea nr. 184/2016 privind instituirea unui mecanism de prevenire a conflictului de interese în procedura de atribuire a contractelor de achiziție publică*)?

Dacă ați răspuns "Nu", vă rugăm mergeți la întrebarea 24.

- ☐ da
☐ nu

23. Ați avut notificări emise de Sistemul prevenție privind conflictul de interese în domeniul achizițiilor publice?

- ☐ da
☐ nu

24. La nivelul comunei/municipiului dvs. sunt desemnați funcționari publici cu atribuții în completarea și actualizarea formularelor de integritate aferente procedurilor de atribuire realizate de comuna/municipiul dvs.?

- ☐ da
☐ nu

25. La nivelul comunei/municipiului dvs. persoanele cu atribuții în domeniile etică, transparență, incompatibilități și conflict de interese au participat la cursuri de perfecționare în domeniul:

Puteți selecta unul sau mai multe răspunsuri.

	DA	NU
eticii organizaționale		
transparență		
incompatibilități		
conflict de interese		

26. Pe o scară de la 1 la 5, unde 1 înseamnă *deloc interesat*, iar 5 înseamnă *foarte interesat*, vă rugăm precizați domeniile în care ați fi interesat să vă perfecționați:

Puteți selecta unul sau mai multe răspunsuri.

Proiectul „Îmbunătățirea accesului și a calității serviciilor pentru cetățeni – o administrație publică transparentă și responsabilă”.

	1	2	3	4	5
eticii organizaționale					
transparenței decizionale					
incompatibilități					
conflict de interese					

27. Din punct de vedere al comunei/municipiului dumneavoastră, care considerați că sunt cele mai potrivite metode de sprijin în implementarea atribuțiilor legale în domeniile etică, transparență, conflict de interese și incompatibilități?

- ☐ participarea la cursuri de perfecționare în domeniile etică, transparență, conflict de interese și incompatibilități
- ☐ acordarea de consultanță în elaborarea procedurilor de prevenire a conflictelor de interese și a incompatibilităților; de publicare a cadourilor etc.
- ☐ oferirea de exemple de bună practică în domeniile etică, transparență, conflict de interese și incompatibilități
- ☐ acordarea de consultanță online din partea unor persoane specializate

VĂ MULȚUMIM!

Promotor proiect: Asociația Comunelor din România

Partener 1: Asociația Autorităților Locale și Regionale din Norvegia

Partener 2: Asociația Municipiilor din România

Lucrând împreună pentru o Europă verde, competitivă și incluzivă!
Proiectul beneficiază de un grant în valoare de 3.277.000 € oferit de Norvegia prin Granturile Norvegiene, în cadrul Programului Dezvoltare locală.

Proiectul „Îmbunătățirea accesului și a calității serviciilor pentru cetățeni – o administrație publică transparentă și responsabilă”.

Anexa nr. 2

Numărul de comune per județ necesar pentru asigurarea reprezentativității în teritoriu

Număr locuitori	1. Alba	2. Arad	3. Argeș	4. Bacău	5. Bihor	6. Bistrița-Năsăud	7. Botoșani	8. Brașov	9. Brăila	10. Buzău	11. Caraș-Severin
până la 1.500	2 5	2 6	1 3	0 0	1 1	1 0	0 0	0 0	1 1	1 3	2 4
1.501 - 3.000	2 13	2 5	4 12	2 10	4 3	2 5	2 8	2 3	1 5	2 5	4 6
3.001 - 5.000	1 6	1 7	3 9	3 9	3 5	2 4	3 10	2 6	3 8	3 5	1 0
5.001 - 10.000	0	0 1	1 7	3 8	1 2	1 1	1 4	1 3	0 2	1 2	0
10.001 - 20.000	0	0	0	0 2	0	0	0	0	0	0	0
20.001 - 50.000	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
TOTAL	5 24	7 19	9 31	8 29	9 11	6 10	6 22	5 12	5 16	7 15	7 10

Număr locuitori	12. Călărași	13. Cluj	14. Constanța	15. Covasna	16. Dâmbovița	17. Dolj	18. Galați	19. Giurgiu	20. Gorj	21. Harghita
până la 1.500	0 1	2 4	1 2	1 0	0 0	2 1	0 1	0 0	0 1	1 0
1.501 - 3.000	2 10	2 6	2 4	2 0	2 1	4 0	2 4	2 4	3 4	2 3
3.001 - 5.000	2 9	2 10	1 3	1 2	3 12	2 1	1 3	1 0	2 1	1 2
5.001 - 10.000	1 3	0	1 4	1 0	3 5	1 1	2 5	2 1	1 0	1 1
10.001 - 20.000	0	0	1 2	0	0	0	1 0	0	0	0
20.001 - 50.000	0	0 1	0	0	0	0	0	0	0	0
TOTAL	5 23	6 21	6 15	5 2	8 18	9 3	6 13	5 5	6 6	5 6

Proiectul „Îmbunătățirea accesului și a calității serviciilor pentru cetățeni – o administrație publică transparentă și responsabilă”.

Număr locuitori	22. Hunedoara	23. Ialomița	24. Iași	25. Ilfov	26. Maramureș	27. Mehedintzi	28. Mureș	29. Neamț	30. Olt	31. Prahova
până la 1.500	2 6	1 3	0 0	0 0	1 2	2 2	1 3	0 0	2 0	1 1
1.501 - 3.000	2 4	3 14	2 4	1 0	2 5	2 3	4 2	2 10	6 8	2 9
3.001 - 5.000	1 3	1 3	3 12	0 1	2 4	1 0	2 3	3 11	2 6	2 9
5.001 - 10.000	0	0	3 13	4 2	1 0	0	1 3	2 10	0	2 10
10.001 - 20.000	0	0	1 2	0	0	0	0	0	0	1 1
20.001 - 50.000	0	0	1 0	0	0	0	0	0	0	0
TOTAL	5 13	5 20	10 31	5 3	6 11	5 5	8 11	7 31	10 14	8 30

Număr locuitori	32. Sălaj	33. Satu Mare	34. Sibiu	35. Suceava	36. Teleorman	37. Timiș	38. Tulcea	39. Vaslui	40. Vâlcea	41. Vrancea
până la 1.500	1 1	0 0	1 2	1 2	1 3	1 2	2 3	0 0	1 3	0 2
1.501 - 3.000	3 7	2 0	2 7	3 6	5 8	4 12	2 3	4 6	4 11	3 7
3.001 - 5.000	1 6	2 7	2 8	3 9	2 3	2 8	2 2	3 6	2 4	2 13
5.001 - 10.000	0 1	1 2	0	3 4	0 1	1 4	0 2	0 2	0	1 5
10.001 - 20.000	0	0	0 1	0 1	0	0 1	0	0	0	0
20.001 - 50.000	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
TOTAL	5 15	5 9	5 18	10 22	8 15	8 27	6 10	7 14	7 18	6 27

* **negru** – nr. propus de răspunsuri

albastru – nr. mai mare de răspunsuri față de cel propus

roșu – nr. mai mic de răspunsuri față de cel propus

Promotor proiect: Asociația Comunelor din România

Partener 1: Asociația Autorităților Locale și Regionale din Norvegia

Partener 2: Asociația Municipiilor din România

Lucrând împreună pentru o Europă verde, competitivă și incluzivă!

Proiectul beneficiază de un grant în valoare de 3.277.000 € oferit de Norvegia prin Granturile Norvegiene, în cadrul Programului Dezvoltare locală.